

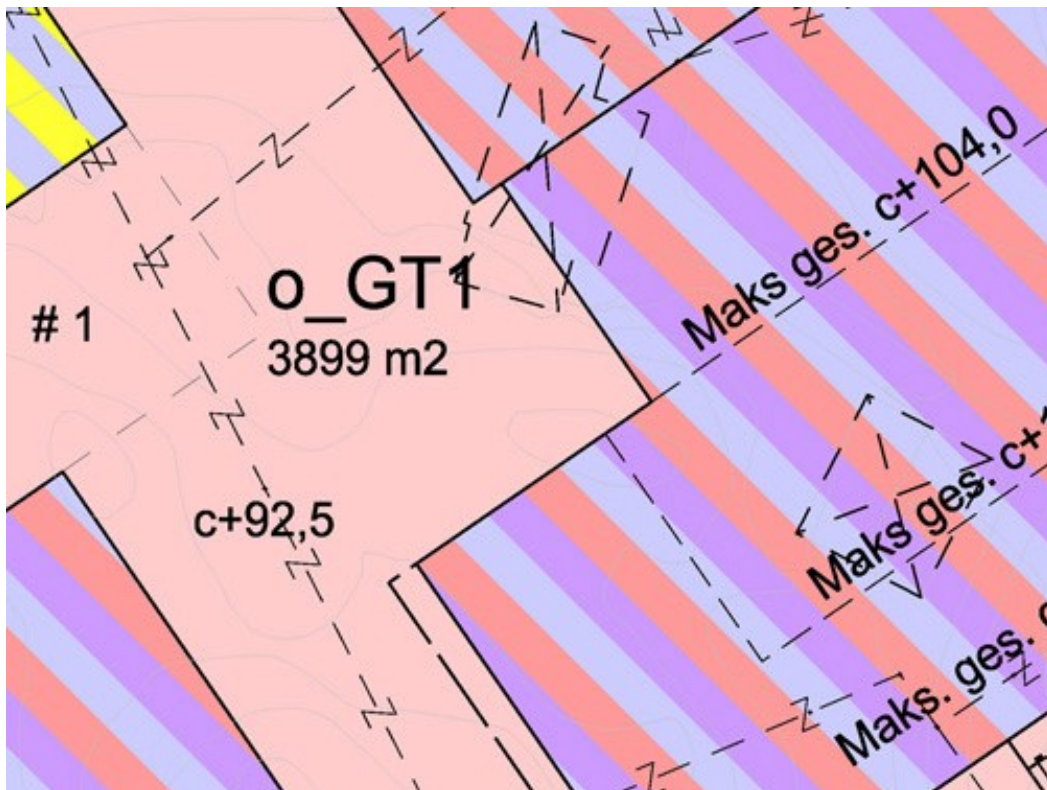

KOMMUNAL- OG
MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

Veileder

Veiledning til forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og digitalt planregister

Forskrift gjeldende fra 1. juli 2009, med endringer senest 1.juli 2014.

Veileder til

forskrift 26. juni 2009 nr. 861 om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart- og planforskriften).

Med endringer sist fastsatt i [forskrift 29. desember 2011 nr. 1828](#)

Forord

Dette er en veileder til forskrift 26. juni 2009 nr. 861 om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart- og planforskriften).

Veiledningen er først og fremst rettet mot kommunene og andre etater, men kan også være aktuell for andre som utfører arbeider etter plan- og bygningsloven og det offentlige kartgrunnlaget.

Forskriften gjelder ikke for Svalbard. Det anbefales likevel for at forskriften og veilederen benyttes så langt det passer for planlegging i Longyearbyen arealplanområde.

Innholdet i veilederen suppleres av [Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister utgitt av departementet](#) og det generelle veiledningsmaterialet til plan- og bygningsloven.

Innholdet er ikke uttømmende, verken med hensyn til det kart- og planfaglige eller juridiske spørsmål. Kommunene kan søke faglig råd og veiledning hos [Kommunal-](#) og moderniseringsdepartementet eller [Statens kartverk](#).

Kart- og planforskriften er tilgjengelig hos Lovdata her:

<http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20090626-0861.html>.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Planavdelingen
6. utgave, 1. juli 2014

Innhold

Del 1. Merknader til §§ 1 – 17 i forskriften	6
Kapittel 1 Fellesbestemmelser	6
§ 1 Formål	6
§ 2 Definisjoner	7
§ 3 Datasikkerhet	11
§ 4 Årsversjoner av planregister og det offentlige kartgrunnlaget	12
Kapittel 2 Det offentlige kartgrunnlaget	13
§ 5 Etablering og tilgang til det offentlige kartgrunnlaget	13
§ 6 Krav om kartlegging	15
§ 7 Krav om å levere geodata og privat detaljreguleringsforslag i digital form	18
§ 8 Krav til den private kartleggingen	19
Kapittel 3 Framstilling av arealplan	20
§ 9 Krav til endelig vedtatt arealplan, plankart, kodeverk, nasjonal arealplan-ID mv.	20
§ 10 Særskilte krav til digital arealplan	25
§ 11 Endelig vedtatt plan, planarkiv, mv.	27
Kapittel 4 Kommunalt planregister	31
§ 12 Digitalt planregister	31
§ 13 Planregister med planoversikt	35
§ 14 Tilgang til informasjon i planregister og det offentlige kartgrunnlag	37
§ 15 Forvaltning og vedlikehold	38
Kapittel 5 Overgangsbestemmelser, ikrafttredelse	40
§ 16 Overgangsbestemmelser	40
§ 17 Ikrafttredelse	41
Del 2: Det offentlige kartgrunnlaget	43
1. Bakgrunn	43
2. Hvem og hvordan defineres det offentlige kartgrunnlaget?	45
3. Oppgaver og ansvar - Kartverket	47
4. Oppgaver og ansvar - statlige etater	49
5. Oppgaver og ansvar – kommune- og fylkesnivå	49
6. Tekniske krav og kvalitetskontroll	51
Del 3: Merknader til vedlegg I og II i forskriften	61
1. Arealformål	61
2. Hensynssoner	78
Vedlegg 1. Ord og uttrykk i plan- og bygningsloven på bokmål og nynorsk	82
Vedlegg 2 FKB-spesifikasjoner	86
Vedlegg 3 Kartbladinddelinger	88
Vedlegg 4 Endringslogg for veilederen	95

Del 1. Merknader til §§ 1 – 17 i forskriften

Kapittel 1 Fellesbestemmelser

§ 1 Formål

Forskriften skal legge til rette for enkel tilgang til pålitelig stedfestet informasjon. Informasjonen skal kunne sammenstilles og brukes på tvers av administrative grenser og organisatoriske skiller, og skal gi en samlet oversikt over tillatt og planlagt bruk av arealene i Norge etter plan- og bygningsloven.

Til § 1 Formål

Bestemmelsen angir formålet med forskriften. For at stedfestet informasjon skal kunne sammenstilles og brukes på tvers av administrative grenser og organisatoriske skiller, må informasjonen følge felles standarder og spesifikasjoner. Kommunene og statlige etater må samarbeide for å kunne gi brukerne en samlet oversikt over tillatt og planlagt bruk av arealene.

§ 2 Definisjoner

I forskriften menes med

- a) *endelig vedtatt arealplan*, arealplan med tilhørende bestemmelser som gjennom statlig, regionalt eller kommunalt vedtak etter plan- og bygningsloven har fått rettsvirkning
- b) *digital arealplan*, arealplan egnet for elektronisk databehandling i en form som representerer planen på en fullstendig og entydig måte
- c) *plankart*, framstilling av arealplan på kart
- d) *plandata*, geodata i digital arealplan som er gjenstand for vedtak etter plan- og bygningsloven
- e) *basiskart*, geodata i plankart som ikke er gjenstand for vedtak
- f) *det offentlige kartgrunnlaget*, en samling geodata som kommunene, Statens kartverk og andre offentlige etater har ansvar for og som består av et representativt, systematisk og tematisk ordnet utvalg geodata knyttet til administrative, juridiske, fysiske, miljøfaglige og infrastrukturmessige forhold
- g) *planarkiv*, et kommunalt arkiv som oppfyller kravene i arkivlova og som inneholder alle endelig vedtatte arealplaner
- h) *digitale planregister*, database med fullstendig og systematisert informasjon over endelig vedtatte arealplaner mv.
- i) *planregister med planoversikt*, en enkel fortegnelse eller oppstilling over endelig vedtatte arealplaner mv. i dokumentform
- j) *nasjonal arealplan-ID*, et landsdekkende entydig og unikt kjennetegn (identifikasjon) på en arealplan.

Til § 2 Definisjoner

Bokstav a definerer endelig vedtatt plan som plan som gjennom kommunens endelige vedtak, og eventuelt departementets godkjenning eller stadfesting, har fått rettsvirkning.

Kompetansen (myndighetsgrunnlaget) til å vedta og godkjenne kommuneplanen, herunder kommunedelplan, framkommer av plan- og bygningsloven § 11-15, jf. § 11-16. Her framgår det at kommuneplanens arealdel får rettsvirkning etter vedtak i kommunestyret, dersom det ikke er rettet innsigelse mot planen. Kommuneplanens arealdel som det er rettet innsigelse mot, eventuelt den del av planen det er rettet innsigelse mot, er avhengig av departementets vedtak for å få rettsvirkning. Kompetansen til å vedta og stadfeste reguleringsplan

framkommer av plan- og bygningsloven § 12-4, jf. § 12-13. Her framgår det at reguleringsplan som det ikke er rettet innsigelse mot, som hovedregel får rettsvirkning etter vedtak i kommunestyret, mens reguleringsplan som det er rettet innsigelse mot, er avhengig av departementets vedtak. Reguleringsplan kan påklages. Kommunen, klageinstans eller annet overordnet organ kan beslutte at vedtak ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. forvaltningsloven § 42. Er slik beslutning fattet før reguleringsplanen først rettsvirkning når klagefristen er ute, eller klagen er avgjort. Utsatt iverksetting kan begrenses til å gjelde deler av planen. I så fall har de deler av planen som ikke omfattes av beslutning rettsvirkning. Kommuneplanens arealdel kan ikke påklages, men det kan rettes innsigelse mot slik plan.

Bokstav b definerer *digital arealplan*. Digital arealplan skal være i henhold til [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#), jf. § 10 tredje ledd andre punktum (se del 1). Et plankart kan også presenteres i rasterformat og dermed være digital, men et slikt rasterkart tilfredsstill ikke forskriftens krav til plankart. Foruten plankart består en digital arealplan av planbestemmelser og planbeskrivelse, jf. § 9 første ledd. Bestemmelsene og planbeskrivelsen er ikke i vektorformat, men må presenteres i annet digitalt format, for eksempel i form av PDF eller tiff. Forskriften stiller krav om at det må benyttes godkjent dokumentformat for arkivering, hvilket i praksis vil si den til enhver tid gjeldende NOARK-standard. I forbindelse med plan- og bygningslov 2008 er SOSI for plandata oppdatert i en ny versjon 4.1 (mai 2009). Denne standarden er tatt inn i [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 3). Statens kartverk er sekretariat for [SOSI standardisering](#).

Bokstav c definerer *plankart* som framstilling av arealplan på kart. Plankartet inneholder opplysninger som kan være gjenstand for vedtak (dvs. plandata jf. egen definisjon i bokstav d) og det bakgrunnskartet som vedtaket presenteres på (basiskartet, jf. egen definisjon i bokstav e), samt annen tilhørende informasjon, herunder tegnforklaring, jf. § 9 siste ledd. Plankartet kan gjelde endelig vedtatt plan og ha rettslig virkning, være forslag eller utkast til slik plan, eller gjelde opphevet eller utgått plan. Begrepet plankart dekker alle plantypene etter plan- og bygningsloven (kommuneplanens arealdel, kommunedelplan, områderegulering, detaljregulering, statlig og regional arealplan).

Bokstav d definerer *plandata*. Plandata er den delen av en digital arealplan som er stedfestet, vanligvis ved å være framstilt på et plankart, og som er gjenstand for vedtak. For en reguleringsplan omfatter dette arealformål og hensynssoner etter plan- og bygningsloven §§ 12-5 og 12-6 som er stedfestet, og rettslige virkninger av reguleringsbestemmelser etter plan- og bygningsloven § 12-7 som er stedfestet. For kommuneplan omfatter det arealformål, hensynssoner og bestemmelser etter plan- og bygningsloven §§ 11-7 til 11-11 som er stedfestet, samt eventuelle stedfestede konsekvenser av planens retningslinjer for øvrig. Men også planbestemmelsene og planbeskrivelsen, jf. § 9 første ledd, må i praksis anses å være plandata, selv om denne informasjonen vil være på annet format enn plandataene for et plankart. Plandata kan relatere seg til endelig vedtatt plan med rettslig virkning, eller gjelde

forslag eller utkast til slik plan, eller gjelde opphevet del av plan, eller være utgått på annen måte. Basiskart (jf. egen definisjon i bokstav e) vil ikke være en del av plandataene.

Bokstav e definerer *basiskart*. Basiskartet er det bakgrunnskartet som benyttes for å framstille planvedtaket, dvs. det kart som danner underlag (gir geografisk referanse) for plandataene, eller det "kart som planen tegnes på" slik det ble uttrykt i bygningsloven av 1924. Selv om basiskart er et formelt begrep, vil produksjonsprosessen ofte være lagt opp slik at det ikke er hensiktsmessig å tegne ut basiskartet som et selvstendig dokument. Etter § 9 femte ledd skal det være tydelig skille mellom plandata og basiskart. Plankart skal ha påtegning om dato og kilde for basiskartet. Normalt vil dato være uttrekksdatoen fra det offentlige kartgrunnlaget (jf. egen definisjon i bokstav f).

Bokstav f definerer *det offentlige kartgrunnlaget*. Det offentlige kartgrunnlaget skal gi et nødvendig geografisk informasjonsgrunnlag for oppgaver etter oppgaver etter plan- og bygningsloven. Det offentlige kartgrunnlaget er en del av landets geografiske infrastruktur og forefinnes som et antall geografiske databaser i kommunene og statlige etater. Det offentlige kartgrunnlaget skal være utarbeidet i henhold til spesifikasjoner godkjent av Statens kartverk, jf. § 5 tredje ledd første punktum. Ved utarbeiding av en konkret arealplan, kan det være nødvendig å supplere det offentlige kartgrunnlaget med mer detaljert eller nøyaktig kartlegging. Kommunen kan pålegge den som legger fram forslag til plan eller søker om tillatelse til tiltak å utarbeide nødvendig kartgrunnlag tilpasset den foreslåtte planen eller tiltaket.

Bokstav g definerer *planarkiv*. Forskriften stiller ikke materielle krav til planarkiv, kun til arkiv, jf. § 11 fjerde ledd. Når mange kommuner opererer med egne planarkiv avsondret fra kommunes hovedarkiv er det fordi de ønsker det som en egen arkivdel med eget ordningsprinsipp. Manuelle arkiv sorteres etter saksnummer., mens et spesialarkiv/særarkiv kan sorteres etter egnet ordningsprinsipp, dvs. i mange tilfeller plan-ID. Det innebærer at alle planer tas ut av saksnummerrekken og fysisk plasseres samlet etter stigende planident. At det er en egen arkivdel, har betydning for når årganger skal avleveres til nasjonal arkivmyndighet. Planmappene kan da bli stående mens resten flyttes (ved elektronisk arkiv viskes dette skillet ut). Planarkiv kan være et papirbasert eller digitalt arkiv, eller begge deler, dvs. at noen dokumenter oppbevares i form av papir og andre som digitale filer. Minstekravet til planarkiv er at det oppfyller det som gjelder for systematisering og oppbevaring etter arkivlova. Se omtalen til § 11.

Bokstav h definerer *digitalt planregister*. Digitalt planregister skal være i henhold til [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 4), jf. § 12 tredje ledd første punktum. Et slikt planregister er noe langt mer omfattende og avansert enn en planoversikt etter § 13, jf. definisjon i § 2 bokstav i. Et digitalt planregister skal inneholde registerinformasjon, og er altså ikke bare en katalogtjeneste. Det kan bestå av én base eller komplekse samlinger av plandatabaser og digitale dokumenter, evt. med kobling til arkiv- og fagdatabaser. Registeret skal kunne sammenstille ulike plantyper og planer fra ulike forvaltningsnivåer og forholde seg til ulike vertikalnivåer (lag) i planen og ha tilknyttede

tjenester mot internett (søk, innsyn og utveksling av data). Data fra digitalt planregister skal inngå i den nasjonale geografiske infrastrukturen (Norge digitalt) og spille sammen med grunnbok- og matrikkeldata. Det skal foreligge metadata for datasettene og informasjonen skal kunne være egnet til bruk for statistikkformål. I praksis vil digitalt planregister framstå som et digitalt planinformasjonssystem eller som et planforvaltningssystem, som for eksempel håndterer all arealrelatert planaktivitet i kommunen. Departementet har fastsatt en overordnet datamodell for digitalt planregister, jf. [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 4)

Bokstav i definerer *planregister med planoversikt*. Et slikt register kan i enkleste form være et digitalt dokument f.eks. i form av et regneark, PDF eller liknende med en fortegnelse eller oppstilling over gjeldende arealplaner og planer under behandling, og med et kartomriss for planområdet. Dokumentet må være digitalt fordi informasjonen skal gjøres tilgjengelig for allmennheten på Internett (kommunens hjemmeside). Denne typen planregister vil være aktuelt for mindre kommuner som ennå ikke har anskaffet digitalt planregister. Et eksempel på hvordan et planregister med planoversikt kan være ligger på departementets hjemmeside sammen med [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (se eksempelfil til del 4).

Bokstav j definerer *nasjonal arealplan-ID*. Krav om en entydig nasjonal identifikasjon for arealplaner er påkrevet bl.a. for at informasjonen i kommunalt digitalt planregister skal kunne lastes ned via Internett og sammenstilles sammen med andre arealplaner på regionalt eller nasjonalt nivå. En slik identifikasjon er også nødvendig for effektivt å kunne utarbeide landsomfattende statistikker over ulike typer arealformål mv. Nærmere krav til nasjonal arealplan-ID er fastsatt i § 9 som igjen viser til [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 4). Krav om nasjonal arealplan-ID gjelder for alle planer uansett om kommunen har digitalt planregister etter § 12 eller et planregister med planoversikt etter § 13. Dersom kommunen velger å legge planer vedtatt etter plan- og bygningsloven 1985 eller eldre inn i digitalt planregister, skal planen tildeles nasjonal arealplan-ID, jf. § 15 tredje ledd. Det stilles også krav om nasjonal arealplan-ID i §§ 9 annet og tredje ledd, 12 annet ledd, § 13 annet ledd.

Definisjoner som ikke er forskriftfestet

Forskriften definerer ikke *geodata*. Med geodata forstås vanligvis data om objekter, hendelser eller forhold som er direkte eller indirekte stedfestet med koordinater. Denne bruken av begrepet er i samsvar med begrepet slik det ble introdusert i NOU 1975:66 *Geodatasystemet*. Stedfestet informasjon og geodata benyttes ofte som synonyme begreper. Stedfestet informasjon gir informasjon om objekter (vann, hus, veier, osv.), hendelser og forhold der posisjonen (sted på jorda) er en vesentlig del av informasjonen. Geodata er definert i forskrift 8. august 2012 nr. 797 om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataforskriften), jf. § 3 bokstav a som ” data i elektronisk form med direkte eller indirekte referanse til et bestemt sted eller geografisk område”. Geodata kan slik begrepet er

brukt i kart- og planforskriften, også være i tradisjonell analog form, som f.eks. papirkart eller transparent folie.

Forskriften definerer ikke *arealplan*. Definisjonen framgår imidlertid av plan- og bygningsloven §§ 11-5 annet ledd annet punktum og 12-1 første ledd, og av kart- og planforskriften § 9 første ledd, som angir hva en endelig vedtatt arealplan består av (plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse).

Forskriften definerer ikke *kart*. Med kart forstås en todimensjonal (plan) gjengivelse av utvalgte geodata i digital eller analog form i bestemt målestokk og projeksjon. Gjengivelsen kan f.eks. være på papir, dataskjerm eller i maskinlesbar form (vektordata). Gjengivelsen vil i regelen være kartografisk bearbeidet. Det kan innebære at symbol som representerer aktuelle geodata, kan være flyttet, overdrevet, forenklet eller på annen måte endret i forhold til sin egentlige beliggenhet for å oppnå bedre lesbarhet eller forståelse. Eksempel på kartprojeksjon er UTM sone 32 som i målestokk 1:50 000 benyttes for landets hovedkartserie i Sør-Norge. Begrepet kart er brukt uavhengig av om kartet er et tradisjonelt papirkart eller om det er representert på elektronisk vis.

Forskriften definerer ikke *situasjonskart* eller *situasjonsplan* brukt i byggesak. Ved forberedelse og behandling av byggesak fungerer situasjonskartet som prosjekteringsgrunnlag for utbygger for utarbeidelse av situasjonsplan. Utbyggers situasjonsplan fungerer som grunnlag for vurdering av plassering av tiltaket mv for bygningsmyndigheten (kommunen), berørte fagmyndigheter og naboskap. Ved kommunens godkjenning av tiltaket blir situasjonsplanen et grunnlag for plassering (utstikking) for utbygger. Til sist blir det tatt utgangspunkt i godkjent situasjonsplan for rapportering til og oppdatering av offentlig kartverk.

Det er kommunen som skal fremskaffe situasjonskartet, jf. [forskrift om byggesak \(byggesaksforskriften\)](#) § 6-3 bokstav a. På basis av situasjonskartet utarbeider utbygger (ansvarlig søker) en situasjonsplan, jf. § 12-3 bokstav b som viser ønsket utforming og plassering av tiltaket byggesaken gjelder. Nærmere krav til situasjonskart kan være tema i forhåndskonferanse, jf. plan- og bygningsloven § 21-1.

§ 3 Datasikkerhet

Den som har ansvaret for driften av digitalt planregister, offentlig kartgrunnlag og planarkiv, skal påse at disse blir håndtert og oppbevart på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte, herunder at det jevnlig tas sikkerhetskopier av databaser.

Til § 3 Datasikkerhet

Sikkerhetskopiering av digitalt planregister og andre digitale geodata må skje som ledd i kommunens samlede rutiner for håndtering og sikring av digital informasjon. Tilsvarende

gjelder også nasjonale etater og andre som har driftsansvar for databaser med offentlige arealplaner og det offentlige kartgrunnlaget. Rutinene må sikre at arkivverdig og andre viktige data ikke går tapt ved driftsavbrudd, og at ordinær drift lar seg opprette på nytt uten vesentlige forsinkelser.

§ 4 Årsversjoner av planregister og det offentlige kartgrunnlaget

Kommunen skal ved utgangen av året utarbeide årsversjoner av planregisteret. Det samme gjelder det offentlige kartgrunnlaget så langt kommunen har ansvaret for dette.

Til § 4 Årsversjoner av planregister og det offentlige kartgrunnlaget

Målet med bestemmelsen er å sørge for et historisk datagrunnlag som viser endringer over tid i den fysiske og planlagte situasjonen i kommunen, bl.a. for å kunne utarbeide hensiktsmessige analyser, statistikker og for å kunne dokumentere historiske forhold.

Årsversjoner er ikke det samme som arkivkopi, men kan være det samme. Kravene til arkiv fremgår av arkivlova (jf. forskrift om offentlige arkiv og forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver), og suppleres ikke i denne forskriften.

Kommunen skal lagre årsversjoner av innholdet i planregisteret med utgangspunkt i det som er gjeldende planer ved utgangen av året. Kravet om lagring av årsversjon av planregisteret gjelder i praksis kun plandata. Planbeskrivelsen og planvedta skal ligge arkivert i kommunens arkiv på lik linje med andre arkivverdige kommunale dokumenter. Basiskart arkiveres ikke for seg, men gjennom arkivering av plankartet.

Årsversjon av det digitale offentlige kartgrunnlaget bør både være i form av en fullverdig digital kopi i henhold til gjeldende SOSI-produktspesifikasjon og på tilsvarende formater som kreves ved ordinær utveksling av de samme dataene, dvs SOSI-format for vektordata og rasterformat i henhold til produktspesifikasjonen.

I utgangspunktet tas ny årsversjon av hele kartgrunnlag for hvert år, men dette kan tilpasses kommunenes eller vedkommende statsetats rutiner for oppdatering av kartgrunnlaget. Det står mer om årsversjoner i del 2. For analogt produsert kartgrunnlag bør det produseres eget arkiveksemplar når det produseres nye kart og man kan benytte dette også som årsversjon. Det behøver ikke tas ny kopi av datasett som ikke er endret, såfremt man har kopi fra før.

Dersom kommunen benytter databaser som kan gjenskape den aktuelle situasjonen på en valgt dato, vil krav om årsversjon være tilfredsstillt med tilfredsstillende arkivering av den til enhver tid oppdaterte databasen.

Kommunen kan etter avtale overlate til Statens kartverk å ta hånd om årsversjoner. Der f.eks. Statens kartverk forvalter felles kartdatabase for kommunen, kan det være aktuelt at Kartverket ivaretar også årsversjoner (ev. også arkivering) for kommunen.

Departementet anbefaler at statlige etater som forvalter egne plandatasett eller datasett som inngår i det offentlige kartverket, følger de samme rutine for årsversjoner som gjelder for kommunene.

Kapittel 2 Det offentlige kartgrunnlaget

§ 5 Etablering og tilgang til det offentlige kartgrunnlaget

Kommunen skal i samarbeid med staten sørge for et oppdatert offentlig kartgrunnlag for kommunens areal ut til én nautisk mil utenfor grunnlinjene. Det offentlige kartgrunnlaget skal være egnet til å løse kommunens oppgaver etter plan- og bygningsloven samt andre offentlige og private formål.

Kommunen skal stille nødvendig utsnitt av det offentlige kartgrunnlaget til rådighet for alle som fremmer eller uttaler seg om en plan- eller byggesak.

Offentlig kartgrunnlag skal følge spesifikasjoner godkjent av Statens kartverk og være i henhold til gjeldende geodataplan for området. Kommunen kan i generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel fastsette hvilke nøyaktighets- og detaljeringsklasser kartgrunnlaget skal følge i de ulike deler av kommunen.

Det offentlige kartgrunnlaget skal være stedfestet med koordinater i det nasjonale geodetiske grunnlaget. Kommunen kan benytte lokalt geodetisk grunnlag for høydereferanser. Lokale høydegrunnlag skal være sikret med et tilstrekkelig antall fastmerker til å gjenskape grunnlaget i alle områder der det lokale grunnlaget gjelder.

Til § 5 Etablering og tilgang til det offentlige kartgrunnlaget

Nærmere veiledning om det offentlige kartgrunnlaget framgår av Del 2 i denne veilederen.

Første ledd. Kommunen må sørge for at det foreligger et pålitelig og oppdatert offentlig kartgrunnlag egnet til å løse kommunens oppgaver etter plan- og bygningsloven.

Kartgrunnlaget skal blant annet gi nødvendig informasjon for å kunne utarbeide basiskart til kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner kommunen selv lar utarbeide.

Kartgrunnlaget skal gi oversikt over fysiske og administrative forhold i kommunen, bl.a. terrengformer, vassdrag, bebyggelse, vegger, vegetasjon, adresser, eiendomsgrenser og stedsnavn. Det offentlige kartgrunnlaget inkluderer ulike geografiske tema som er relevante i de ulike prosessene etter pbl., for eksempel rasfaresoner, flomsoner, friluftsverdier mv.

Kartgrunnlaget skal dekke sjøområdene ut til én nautisk mil (1 852 meter) utenfor grunnlinjene, jf. plan- og bygningsloven § 1-2 annet ledd.

Kommunene skal samarbeide med staten om det offentlige kartgrunnlaget. Det skjer ved at staten bidrar med nasjonale databaser, bl.a. matrikkel, sjøkartdata, topografiske kartdatabaser og tematiske data. Det skjer også ved at kommunen, Statens kartverk og andre statlige og fylkeskommunale etater samarbeider mer direkte om å etablere, forvalte og finansiere data, bl.a. gjennom Geovekst og Norge digitalt.

Det er viktig at det for hvert datasett alltid er klart hvilken etat som har ansvaret for å holde datasettet oppdatert slik at vedtak fattes på et korrekt faktagrunnlag. Oppdatering er også viktig for å kunne gi et godt grunnlag for å vurdere nye saker og være et hjelpemiddel for kommunen i å kontrollere at vedtak blir fulgt opp. Kommunen har uansett et selvstendig ansvar for å vurdere om kvaliteten og oppdateringen på data som leveres av andre er tilfredsstillende for de kommunale formål som de skal brukes til.

Annet ledd. Kommunen skal stille nødvendige data, i form av utskrift eller digitale geodata, fra det offentlige kartgrunnlaget til rådighet for alle som fremmer eller uttaler seg om en plan- eller byggesak.

Reglene om gebyr framgår av plan- og bygningsloven § 33-1. Kommunen kan ta eget gebyr ved utlevering av kartutsnittet eller innarbeide gebyret i et samlet behandlingsgebyr. Kommunen kan ikke ta gebyr av den som bare skal uttale seg om en sak, påklage et vedtak eller behandle en klage (klageinstansen) eller en innsigelse, og som i den forbindelse trenger utskrift av rene "kartbilder" på papir eller skjerm, jf. også § 14 første ledd første punktum. Departementet legger til grunn at kommunen etter omstendighetene kan ta betalt for bruk av data fra kartgrunnlaget basert på immaterielle rettigheter. Kommunen bør vurdere om gebyrregulativet skal ha redusert gebyrsats der forslagstiller leverer tilrettelagte digitale data som letter kommunens arbeid med gjennomføring og oppfølging av saken. Det vises for øvrig til omtalen under § 14. Tilgangsvilkår for de deler av det offentlige kartgrunnlaget som kommer fra de statlige etater skal følge de allerede gjeldende tilgangs- og lisensvilkår fra etatene.

Tredje ledd første punktum. Samarbeidet mellom kommunene og de statlige etatene skal baseres på inngåtte geodataplaner, som i dag omfatter hele fylker. Planene skal oppdateres med jevne mellomrom. Kartverket koordinerer arbeidet med utarbeidelsen av de fylkesvise geodataplanene. Det er i dag slike planer for de fleste fylker

Tredje ledd annet punktum. Kommunen kan *fastsette* ulike nøyaktighets- og detaljeringsklasser for ulike deler av kommunen, men dette må skje på annen måte enn som bestemmelser til kommuneplanens arealdel. Forskriften er her i strid med plan- og bygningsloven § 11-9 og vil bli rettet ved første høve. Inndelingen bør framgå av geodataplanen. Kommunen må basere inndelingen på de klassene som gjelder for den aktuelle produktspesifikasjonen, for eksempel slik dette er definert for FKB-data.

Fjerde ledd. Geodetisk grunnlag er en referanseramme som gjør det mulig å bestemme entydige koordinater. Statens kartverk har fastsatt [EUREF89](#) som nasjonalt geodetisk grunnlag i grunnriss. Som kartprojeksjon benyttes UTM sone 32 for kommuner i alle fylker nord til Nord-Trøndelag. UTM sone 33 benyttes for kommuner i Nordland og Troms og UTM sone 35 benyttes for kommuner i Finnmark.

Statens kartverk har fastsatt NN2000 som nasjonalt høydegrunnlag. Alle kommuner bør ha tatt NN2000 i bruk i løpet av 2015. Fram til dette kan noen kommuner fortsatt benytte lokale høydegrunnlag eller det gamle nasjonale høydedatamet NN1954.

Kommuner som benytter lokale høydegrunnlag må ha transformasjonsformler og -verdier mellom lokalt og nasjonalt geodetisk grunnlag og gjøre dette kjent for brukerne, herunder hvilken transformasjons-nøyaktighet som dermed kan oppnås.

Alle datasett som inngår i det offentlige kartgrunnlaget skal angi hvilket geodetisk grunnlag som er benyttet i grunnriss og høyde.

§ 6 Krav om kartlegging

Kommunen kan kreve at den som fremmer planforslag, konsekvensutredning eller søknad om tiltak etter plan- og bygningsloven, skal framskaffe geodata når dette er nødvendig for å ta stilling til forslaget. Slikt krav kan bare framsettes dersom det offentlige kartgrunnlaget ikke er nøyaktig eller detaljert nok til å kunne ta stilling til forslaget. Kommunen skal så tidlig som mulig informere om at slikt krav kan bli aktuelt og grunnen til dette.

Kommunen kan innarbeide mottatte geodata i det offentlige kartgrunnlaget. Dersom kommunen ikke selv innarbeider slike data i det offentlige kartgrunnlaget, skal den stille dem til rådighet for andre relevante offentlige organ i den grad det må antas å være anvendelig.

Kommunen skal gi opplysninger om endelig vedtatte formålsgrenser i arealplan med så stor nøyaktighet at forslagstiller uten ytterligere undersøkelser kan legge informasjonen til grunn for sitt forslag.

Til § 6 Krav om kartlegging

Første ledd første setning. Bestemmelsen klargjør at kommunen ikke har plikt til å ha klart et offentlig kartgrunnlag i den nøyaktighets- og detaljeringsgrad som kreves for ethvert privat utbyggingstiltak som måtte komme opp. Dersom forslag om plan eller et utbyggingstiltak krever mer nøyaktige eller detaljerte data, kan kommunen kreve at forslagstiller utarbeider nødvendig kartgrunnlag tilpasset den foreslåtte planen. Omfanget av pålagte kartarbeider må

stå i forhold til forslagetets omfang. Kommunen kan ikke kreve mer detaljert eller nøyaktig kartlegging enn det som er nødvendig for å ta stilling til det aktuelle forslaget. Kommunen kan f.eks. i forbindelse med et reguleringsplanforslag bare stille relevante krav som har med behandlingen av reguleringsforslaget som sådan å gjøre. Kommunen kan på dette stadiet i prosessen ikke ta høyde for et eventuelt senere behov for mer nøyaktig eller detaljert kartlegging f.eks. i forbindelse med etterfølgende prosjekteringsarbeider. Med geodata i første setning forstås både basis geodata og tematiske geodata.

Nærmere veiledning om krav om kartlegging er gitt i Del 2.

Første ledd andre setning. Bestemmelsen presiserer at pålegg bare kan gis når det offentlige kartgrunnlaget ikke er tilstrekkelig nøyaktig eller detaljert som grunnlag for å behandle og fatte vedtak i vedkommende sak. Det er kommunens ansvar å holde det offentlige kartgrunnlaget oppdatert, eventuelt i samarbeid med nasjonale myndigheter. Kommunen kan ikke kreve at forslagstiller gjennomfører kartleggingsarbeid bare for å oppdatere eksisterende offentlig kartgrunnlag. Kommunen kan heller ikke kreve at forslagstiller gjennomfører kartleggingsarbeider for å rette opp feil eller mangler forårsaket av at det offentlige kartverket ikke følger de spesifikasjonene som er fastsatt for dette kartverket.

Departementet legger til grunn at det offentlige kartgrunnlaget normalt vil være godt nok for å kunne fremme søknad om tiltak som er i samsvar med plan, selv om det også i slike saker kan være nødvendig med supplerende informasjon. Departementet understreker at kommunen bare kan kreve kartlegging som er nødvendig for å kunne ta stilling til om tiltaket er i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven. Det vil kunne være aktuelt å gi pålegg om kartlegging ved søknad om tiltak i de tilfellene det gis dispensasjon fra krav om å utarbeide reguleringsplan (områderegulering eller detaljregulering), jf. plan- og bygningsloven § 12-1, jf. §§ 12-2 og 12-3.

I en konsekvensutredning vil det vanligvis ikke være nødvendig å kreve mer detaljerte kartdata enn det kommunen allerede har. Slikt krav vil først være nødvendig når saken presenteres som planforslag. Formålet med konsekvensutredningen, alt etter sakens art, kan forutsette ulike former for undersøkelser, kartlegginger, o.l. for å klargjøre virkningene av det aktuelle tiltaket.

Første ledd siste setning. Varsel om at kommunen vil kreve kartlegging bør gis så snart forslagstiller søker råd eller bistand hos kommunen, f.eks. i samband med at forslagstiller ber om utsnitt av det offentlige kartgrunnlaget, jf. plan- og bygningsloven § 12-8 første ledd. Under oppstartsmøtet skal kommunen normalt avklare spørsmålet. Kommunen bør umiddelbart sende bekreftelse om kravet. Krav kan settes fram senest når kommunen tar stilling til om den skal fremme forslaget, jf. plan- og bygningsloven § 12-11. For å sikre at kommunen ikke går for langt i å kreve kartlegging, er det i forskriften også et krav om begrunnelse.

12-ukersfristen for kommunens behandling av planforslag etter plan- og bygningsloven § 12-11 løper fra det tidspunkt kommunen mottar forslag som tilfredsstillende minstekrav til

framstilling og innhold, jf. § 10 tredje ledd. Framlagt forslag til plankart, med basiskart, må tilfredsstillende kravene i forskriften her. Finner kommunen at et forslag er åpenbart mangelfullt, herunder at det mangler et tilstrekkelig kartgrunnlag, kan kommunen returnere forslaget for supplering, slik at fristen først begynner å løpe når et fullstendig forslag har kommet inn.

Annet ledd. Første setning gir kommunen mulighet til å legge mottatte geodata inn i det offentlige kartgrunnlaget. Andre setning skal sikre at data som kommunen ikke selv innarbeider i det offentlige kartgrunnlaget blir stilt til rådighet for og innarbeidet av nasjonale fagmyndigheter og dermed ikke går tapt. Her pålegger det også nasjonale fagmyndigheter å legge til rette for å kunne ta i mot slik informasjon.

Tredje ledd. Det er kommunens ansvar å gi opplysninger om gjeldende formålsgrenser som har betydning for saken, med så stor nøyaktighet at forslagstillere kan legge disse til grunn for sitt forslag. Krever forslaget at slike opplysninger klarlegges med større nøyaktighet enn det som framgår av gjeldende plan, er det kommunens ansvar å gjøre dette.

Kommunen må for øvrig stille eiendomsinformasjon fra kommunens arkiver til disposisjon for forslagstillere, herunder informasjon fra matrikkelen og målebrev. Det er et uttrykkelig krav i § 10 første ledd siste punktum at basiskartet i digital arealplan har samme eiendomsgrenser som i matrikkelen. Kommunen kan ikke etter plan- og bygningsloven kreve at forslagstillere rekvirerer kartforretning for å få klargjort uklare eksisterende grenser, jf. Ot.prp. nr. 113 (2001-2002) kap. 3.5 siste avsnitt på s. 38. I den grad det er behov for å avklare uklare grenser eller skaffe fram manglende eiendomsinformasjon, vil det som regel være i partenes interesse å rekvirere kartforretning. Kommunen bør i slike saker oppfordre partene til dette. I tillegg kan kommunen gjennomføre kartforretning på eget initiativ, jf. matrikkelloven § 17

§ 7 Krav om å levere geodata og privat detaljreguleringsforslag i digital form

Kommunen kan kreve at den som fremmer planforslag skal levere planen i digital form. Kommunen skal så tidlig som mulig i planprosessen informere om at slikt krav kan bli aktuelt. Geodata som kommunen skal stille til rådighet for forslagsstiller, skal i så fall også foreligge i digital form.

Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for konsekvensutredning eller søknad om tiltak, som kan ha slike vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn at tiltaket faller inn under [bestemmelsene om konsekvensutredning](#).

For planforslag, konsekvensutredning eller søknad om tiltak som omfattes av [forskrift om konsekvensutredninger av 26. juni 2009](#) vedlegg I, kan slikt krav settes fram uavhengig av hvilken form kommunens egne geodata foreligger i.

Til § 7 Krav om å levere geodata og privat detaljreguleringsforslag i digital form

Første ledd. Kommunen kan kreve planforslag levert i digital form. Krav til teknisk utførelse, datastruktur, dataformat, basiskart mv. framgår av §§ 8 (kart), 9 og 10 (plan). Kravet om å melde fra om krav på forhånd gjelder her tilsvarende som etter § 6 første ledd siste setning (se merknadene til denne).

Forskriften forutsetter at kommunen leverer egne data av betydning for saken, i digital form. Forslagstiller skal ikke behøve å digitalisere, herunder vektorisere eller topologisere, data vedkommende får fra kommunen. Det betyr ikke at kommunen må oppdatere de digitale data som utleveres til siste gjeldende versjoner, for eksempel siste SOSI-versjon. Kommunen kan levere ut de digitale data den har til rådighet uten særskilte tilpasninger.

Kravet om at planforslag skal være i digital form gjelder også ved endring av eldre plan som ikke er i digital form. Utgangspunktet er at den private forslagsstiller da må bekoste utgiftene til digitalisering av planen vedkommende har fått fra kommunen. Digitaliseringskravet kan også innebære at en plan i en tidligere SOSI versjon mottatt fra kommunen, må konverteres til versjon 4.2 eller nyere. Det gjelder unntak fra dette ved *mindre endring av plan*. Det vises i denne forbindelse til omtalen i [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 1), om endring av plan.

Kommunen får for så vidt en fordel når det er privat forslagsstiller som må digitalisere eller konvertere en eldre plan til gjeldende SOSI-versjon, men det er ikke gitt regler om utgiftsdeling. Dette er imidlertid et tema som kan drøftes i oppstartsmøtet med kommunen, jf. plan- og bygningsloven § 12-8 første ledd annet punktum.

Kostnadene til digitalisering eller omkoding av en eldre plan vil i de fleste tilfeller neppe bli urimelig høye sett i forhold til det saken gjelder. Det finnes foretak som er spesialister på

digitalisering av analoge planer eller omkodning av eldre digitale planer. Det samme gjelder konvertering av plan fra gamle SOSI versjoner.

Annet ledd. Bestemmelsen utvider kommunens adgang til å kreve digitalt grunnlag ut over planforslag etter første ledd. Kommunen kan med hjemmel i bestemmelsen kreve at konsekvensutredning eller søknad om tiltak skal leveres i digital form når tiltaket faller inn under [forskrift om konsekvensutredninger](#). Det vises for øvrig til plan- og bygningsloven kap.14.

Tredje ledd. Bestemmelsen utvider kommunens adgang til å kreve digitalt grunnlag i forbindelse med enkelte særlig store tiltak, uavhengig av hvilken form kommunens egne geodata foreligger i, jf. først ledd tredje punktum.

§ 8 Krav til den private kartleggingen

Geodata avlevert fra privat forslagsstiller til kommunen etter bestemmelsene i §§ 6 første ledd og 7 første ledd skal være utarbeidet i henhold til nasjonale standarder og georeferert til gjeldende nasjonale geodetiske grunnlaget og projeksjoner.

Kommunen kan i generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel fastsette at det for bestemte geografiske områder i kommunen med særlig høy grad av utnytting eller mulighet for høyt konfliktnivå, kan kreve utarbeidet geodata etter en strengere nøyaktighets- og detaljeringsklasse.

Til § 8 Krav til den private kartleggingen

Første ledd. Bestemmelsen fastsetter kravene til privat kartlegging. Privat forslagsstiller skal på forhånd ha forhørt seg med kommunen om hvilke nasjonale standarder eller spesifikasjoner som gjelder.

Annet ledd. Dersom kommunen har satt krav om høyere standard, fastsatt i generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel eller etter enkeltvedtak, kan vedkommende ikke velge, men må utarbeide geodata i henhold til disse kravene. Slike krav til særlig høy datakvalitet kan for eksempel være aktuelt i bysentra eller liknende områder med høy grad av utnytting, men også i strandsonen, nær kulturminner, verneområder eller andre områder hvor det kan være fare for høyt konfliktnivå.

Kapitel 3 Framstilling av arealplan

§ 9 Krav til endelig vedtatt arealplan, plankart, kodeverk, nasjonal arealplan-ID mv.

Endelig vedtatt arealplan består av

- a) plankart
- b) planbestemmelser, eventuelt med vedlegg eller illustrasjoner som er gjort juridisk bindende gjennom bestemmelse
- c) planbeskrivelsen som var grunnlaget for planens endelige vedtakelse, jf. plan- og bygningsloven § 4-2.

Arealplan skal ha et navn og en entydig nasjonal arealplan-ID i samsvar med nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Forslag til arealplan skal tildeles nasjonal arealplan-ID når den er tatt under behandling i kommunen.

Arealplan som omfatter flere helt eller delvis geografisk sammenfallende vertikalnivåer, skal ha separate kartutsnitt for hvert nivå når dette er nødvendig for å sikre at planen er entydig og enkel å forstå. Arealplan kan inneholde ett eller flere av følgende vertikalnivåer:

- a) under grunnen
- b) på grunnen/vannoverflaten
- c) over grunnen
- d) på bunnen
- e) i vannsøylen.

Vertikalnivå kan inndeles i egne lag.

Arealplan skal framstilles med arealbruksformål og hensynssoner slik de framgår av vedlegg I og II til denne forskriften. Fargelegging, skravur og annen symbolbruk i plankart skal være i samsvar med nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Navnsetting i arealplan skal være i samsvar med bestemmelsene i lov 18. mai 1990 nr. 11 om stadnamn.

Plankart skal vise innhold og rettslige virkninger på en klar og entydig måte, og med tilstrekkelig nøyaktig stedfesting tilpasset formålet med planen. Planen skal på en tydelig måte skille mellom plandata og basiskart.

Plankart skal ha plannavn, nasjonal arealplan-ID, tegnforklaring, nordpil, målestokktall, målestokklinjal og markering av koordinatnettet. Kartet skal gi opplysninger om hvilket horisontalt geodetisk grunnlag, høydegrunnlag og hvilken

kartprojeksjon som er benyttet, og dato og kilde for geodata som er brukt i basiskartet. Det skal opplyse hvem som er forslagstiller, hvem som har utarbeidet og eventuelt revidert kartet og ha informasjon om planens behandling. Tegnforklaringen skal skille mellom symboler som angir rettslige virkninger og annen informasjon. Arealplaner som består av flere kartutsnitt skal ha system for å skille og identifisere de ulike utsnittene fra hverandre og vise sammenhengen mellom dem.

Til § 9 Krav til endelig vedtatt arealplan, plankart, kodeverk, nasjonal arealplan-ID mv.

Første ledd. Bestemmelsen angir elementene en arealplan i henhold til plan- og bygningsloven består av, jf. plan- og bygningsloven § 11-5 annet ledd annet punktum og § 12-2. I praksis vil en plan ha blitt til over tid og med grunnlag i en rekke utredninger, forslag og saksframlegg. Ikke alt dette er en del av planen, men denne informasjonen kan likevel være verdifull ved anvendelsen og forvaltningen av planen.

Bokstav a omhandler plankart. Plankart kan være utstyrt med egne kartutsnitt som i praksis er en særskilt visualisering av en eller flere deler av planen. Disse utsnittene er å betrakte som en del av planen, og skal således ikke ha egen nasjonal arealplan-ID. Tegnforklaringen skal vise sammenhengen mellom de forskjellige utsnittene, jf. bestemmelsen i sjette ledd siste setning.

Bokstav b. Planbestemmelsene kan suppleres med vedlegg eller illustrasjoner som er gjort bindende gjennom bestemmelse. For at et vedlegg eller en illustrasjon skal bli bindende, må det ha vært en del av materialet som ble sendt på høring, og vedtatt av kommunestyret. Juridiske illustrasjoner til planbestemmelser skal alltid ha en henvisning til vedkommende bestemmelse. Plan kan også utstyres med illustrasjoner som er retningsgivende. Kommunen vil kunne legge vekt på slike retningslinjer når det skal ta stilling til planforslag. I prinsippet er ikke slike retningslinjer en del av planen, men de vil selvsagt kunne ha stor betydning for om en plan blir vedtatt eller ikke. Tilsvarende viktige er kommunens og fylkeskommunens planstrategier, jf. plan- og bygningsloven §§ 7-2 og 11-1. Planstrategier og retningslinjer bør derfor alltid gjøres tilgjengelig for privat forslagstiller så tidlig som mulig i planprosessen. Om ønskelig kan disse legges inn i planregisteret for å sikre at all relevant informasjon finnes ett sted. Også informasjon i planbeskrivelsen vil kunne være retningsgivende, se bokstav c nedenfor. Planbestemmelsene, sammen med juridisk bindende vedlegg og illustrasjoner er like sentrale elementer i en arealplan som plankart, og skal følgelig ligge i kommunens planregister, jf. § 12.

Bokstav c. Planbeskrivelsen kan foreligge i flere versjoner gjennom planprosessen. Den versjonen som skal registreres i planregisteret er den som lå til grunn for planens endelige vedtakelse.

For å illustrere hva som menes kan nevnes et eksempel fra Bergen kommune på saksgang og hvilken planbeskrivelse som forskriften omhandler:

For private planer blir forslagsstillers planbeskrivelse ofte endret/supplert etter førstegangsbehandling. I tillegg skrives det fagnotat fra fagetaten til byrådsavdelingen. Planprosesser kan ofte gå i flere runder (iterere) og bli gjenstand for flere førstegangsbehandlinger og byrådsbehandlinger. For offentlige planer foreligger planbeskrivelsen som regel i form av et fagnotat (notat fra fagetaten til byrådsavdelingen), dette bearbeides så til et byrådsnotat for politisk behandling i byrådet, som så blir bearbeidet etter byrådets behandling til en byrådssak som fremmes for bystyret. Det siste dokumentet (byrådssaken) er den planbeskrivelsen som legges fram for endelig vedtak. Det andre er å betrakte som underveisdokumenter, men de blir alle "lagt fram ved planens vedtakelse", det gjøres en rekke vedtak underveis (førstegangsvedtak som kan være fullmaktsvedtak, byrådsvedtak og tilslutt endelig vedtak i bystyret).

Konsekvensutredninger vil inngå i planbeskrivelse der det er krav til slik utredning. Det samme gjelder risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS). Slike utredninger kommer dermed også inn i planregisteret. (Se for øvrig merknaden om konsekvensutredning til § 6 første ledd første setning og [veiledning til KU-forskriften](#) § 9.)

Ved motstrid mellom planbestemmelser og plankart har det tidligere vært vanlig å legge til grunn at plankartet har hatt forrang ved tolkingen av planen. Dette stiller seg annerledes ved praktiseringen av plan- og bygningsloven av 2008. Det følger uttrykkelig av kart- og planforskriften § 9 første ledd bokstav c at planbeskrivelsen nå er en del av planen. Ved tolkingen av planen er det derfor nødvendig å trekke planbeskrivelsen inn i vurderingen. Tolkingen må etter ny lov i større grad enn tidligere bygge på en totalvurdering av planen, dvs. både plankart, bestemmelser og planbeskrivelse. Når plankart og planbestemmelser innbyrdes harmoniserer, men står i motstrid med planbeskrivelsen, vil det vanligvis være riktig å legge størst vekt på de to førstnevnte delene. Eventuelt avslag på søknad om byggetiltak må uansett, som før, hjemles i plankart eller bestemmelser. Avslag kan ikke hjemles planbeskrivelsen, jf. plan- og bygningsloven § 12-4 annet ledd.

Annet ledd. Det er fastsatt helt spesifikke krav til navning av arealplan i [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (se del 1). Plankartets navn skal samsvare med planen, f.eks. "Kommunedelplan for Skogbygda" eller "Detaljregulering for Skogveien 101-105".

Planen skal også ha en nasjonal arealplan-ID. Denne er definert i [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (se del 4). Plan-ID skal vise hvem som har utarbeidet planen og gjøre det enkelt å søke den fram, gi innsyn og laste den ned. Et planforslag bør tildeles nasjonal arealplan-ID så tidlig som mulig i prosessen og senest når den tas under behandling i kommunen. I praksis vil slik ID bli registrert mer eller mindre automatisk når planforslaget legges inn i kommunens digitale planregister eller planforvaltningssystem.

Tredje ledd. Regulering i flere vertikalnivåer er aktuelt i sentrale områder. Økende arealknapphet kombinert med stadig utvikling av tekniske løsninger i byggebransjen muliggjør dette. Arealplanlegging med fire forskjellige formål i ulike vertikalnivå er ikke uvanlig, og disse kan gjerne være både over og under bakken. Forskriften gir anvisning på fem vertikalnivåer. Denne listen er uttømmende og andre nivåer kan ikke benyttes. Forskriften legger ingen begrensning på antall lag innenfor det enkelte vertikalnivå. Det er også fullt mulig å justere antallet lag dersom det blir behov for et nytt lag mellom allerede regulerte lag. Utformingen av planen kan bli utfordrende ved at man kan kombinere hvert lag med hensynsoner og båndlegginger over arealformålene. Ytterligere innviklet kan det bli om man også gjør bruk av plan- og bygningslovens mulighet for tidsbegrenset og etappevis nivåregulering. Det forutsettes at kommunen i slike komplekse situasjoner klarer å lage en planfaglig fremstilling med nødvendig entydighet slik at man ivaretar behovet for samfunnsmessig kontroll med utviklingen. Det kan være aktuelt å lage eget plankart for hvert vertikalnivå, og eventuelt også egne plankart for hvert lag innenfor et vertikalnivå. Det vises her til § 10 annet ledd. [Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (se del 1) gir nærmere anvisning på hvordan vertikalnivå og lag skal fremstilles i arealplan.

Fjerde ledd. Arealplan skal benytte arealformål og underformål som framgår av vedlegg I og II. Forskriften legger opp til at kommunen ikke kan benytte andre formål, og heller ikke andre kombinasjoner enn det som er nevnt. (Om kombinasjoner – se første del av veiledningen til tabell I nedenfor). Arealplan skal også benytte kodeverk, farger og skravur i samsvar med [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (se del 2). Dette skal sikre at arealplaner i hele landet framstilles ved hjelp av et felles ”språk” og skal bl.a. gjøre det lett å tolke og forstå planens innhold og rettslige betydning. Det skal også forenkle sammenstillingen på tvers av administrative grenser og utarbeidelse av statikk på regionalt eller nasjonalt nivå. Arealplan skal bruke navnsetting i tråd med [lov om stadnamn](#). Statens kartverk forvalter en egen database med stedsnavn. I navnearbeidet samarbeider Statens kartverk nært med stedsnavntjenesten i Språkrådet. Stedsnavntjenesten for kvenske navn er også organisert under Språkrådet. Den samiske stedsnavntjenesten er en del av Sametinget. Det er viktig å få til ensartet navn både på selve planen, og på det enkelte området innenfor planen. Navn på områder o.a. har erfaringsmessig vist seg å bli brukt noe uensartet, selv i dokumenter tilhørende samme plan. Videre har det forekommet brukt ulike navn på samme område på hvert plannivå (kommuneplan – reguleringsplan).

Femte ledd. Basiskartet vil i utgangspunktet være et utsnitt av det offentlige kartgrunnlaget for vedkommende område. Forskriften fastsetter ikke nærmere krav til innholdet i basiskartet. Det er derfor opp til kommunen å bestemme hva som skal inngå av elementer i basiskartet. I noen tilfeller vil det være nødvendig å utarbeide et mer nøyaktig og detaljert kartgrunnlag, jf. § 6. Det kan også være aktuelt å utelate uvesentlig informasjon fra kartgrunnlaget for å gi plankartet bedre lesbarhet. Det er viktig at basiskartets nøyaktighet og oppdatering står i forhold til plantype og planformål. Basiskartet utformes som strekkart

uten fylte eller skraverte flater. Ortofotokart benyttes ikke som basiskart. Derimot kan det være svært aktuelt å benytte ortofotokart til ulike illustrasjonsformål.

Ikke alle forstår et kart like godt. Det må legges vekt på å få fram ønsket informasjon på en så klar og forståelig form som mulig. Plankartet må verken underslå relevant informasjon eller framheve bestemt informasjon på en måte som gir mottakeren et fortegnat bilde av det underliggende informasjonsmaterialet.

Kartmålestokken må velges i samsvar med detaljeringsgraden i planen. Reguleringsplan skal vanligvis være i målestokk 1:500 - 1:2000, kommuneplan i 1:10 000 - 1:50 000. (Om krav til målestokk – se [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 1)).

Forskriften gir ikke anvisning på kartframstilling av plan når det reguleres rekkefølgebestemmelser for to formål (at det bindes opp til ett konkret formål dersom det angitte første formålet opphører), eller det at ett område har formål i tidsrekkefølge (eksempelvis datoangivelse for et formål vinterstid og et annet formål sommerstid).

Rekkefølgebestemmelser må først og fremst framgå av planbestemmelser, men kan til en viss grad også innarbeides i arealplankartet gjennom funksjonalitet tilgjengelig i SOSI. Da det kan være krevende å framstille rekkefølgebestemmelser på en klar og entydig måte på et plankart selv med avansert digital funksjonalitet, er det viktig at planbestemmelsene er helt utfyllende og at plankartet kun visualiserer det som er ment. En særlig praktisk variant av midlertidig arealformål er midlertidig bygge- og anleggsområde. Denne er særskilt omtalt i nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister (del 1).

Sjette ledd. Eksempel på opplysninger om sakens behandling kan for reguleringsplan omfatte dato, signatur og arkivreferanse for når saken er fremmet for kommunen, første og annen gangs behandling, tidsrom for offentlig ettersyn og kommunestyrets vedtak, eventuelt om planen er utkast til bestemt behandling. Dato for kommunens kunngjøring av planvedtaket skal påføres plankartet. Forslagsstillers navn skal påføres. Det kan være for eksempel være kommunen selv, et foretak eller en privatperson.

Sjette ledd. Plankartet (kartet eller tegnforklaringen) påføres en påtegning som identifiserer hvilket kartgrunnlag som er benyttet som basiskart, herunder opplysninger om ajourføringsdato og om det er foretatt tilleggskartlegging i regi av forslagsstiller. For digitale plankart må det påses at en slik spesifikasjon følger med dersom digitale plantema eksporteres (utveksles) uten basiskartet. Endelig vedtatt plankart kan fremvises med ulike type bakgrunnskart, alt etter hva som er formålstjenelig.

Vanligvis vil man til enhver tid arbeide med et mest mulig oppdatert kartgrunnlag. Over tid kan derfor kartgrunnlaget endre seg i forhold til det basiskartet som ble benyttet da planen ble vedtatt. Dette må det tas hensyn til når planen i ettertid skal settes i verk.

Som hovedregel bør nordpil plasseres i tegnforklaringen. Det kan være u hensiktsmessig å plassere nordpilen i tegnforklaringen når den skal være et eget dokument, og brukes som en del av flere plankart. I slike tilfeller kan nordpil plasseres i kartdelen i stedet, orientert langs rutenettet. Dette er særlig aktuelt for samferdselstiltak med lang utstrekning og med mange

kartblad som av geometriske og framstillingsmessige årsaker må kunne roteres i forhold til rutenettet (se § 2 bokstav b).

Det må påses at tegnforklaringen viser alle farger, strek- og punktsymboler som benyttes i kartet.

Sjette ledd siste setning. Det er her krav om å vise sammenhengen mellom flere kart. Det kan gjøres ved at utsnittet gis eget navn, for eksempel "Nes - utsnitt kommuneplanens arealdel", eller "Utsnitt over sykkelnett i kommuneplanens arealdel".

Et plankart kan bestå av flere utsnitt slik:

- hele planområdet + utsnitt i annen målestokk;
- planområdet delt opp av geometriske årsaker for å utnytte arkformatet;
- flere vertikalnivåer vist som utsnitt på samme plankart;

Det er viktig for lesbarheten at man kan få en forståelse for hvordan planen er bygd opp, og hvor mange utsnitt som faktisk foreligger. Nærmere om planutsnitt, se [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) (del 1).

§ 10 Særskilte krav til digital arealplan

Digital arealplan skal inneholde nødvendig informasjon for å kunne behandle og anvende planen med hjelp av elektronisk databehandling, herunder informasjon for å kunne presentere planen som et entydig plankart. Plandataene skal angi de enkelte geografiske områdene med gitte formål og tilhørende bestemmelser. Områdene skal angis som separate og entydige objekter kodet i samsvar med nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Basiskartet i arealplan skal ha identiske eiendomsgrenser som i matrikkelen.

Arealplan som inneholder flere vertikalnivåer, skal framstilles slik at hvert vertikalnivå kan forvaltes for seg og slik at det er mulig å framstille sømløse datasett for hvert av vertikalnivåene.

For at en arealplan skal anses å oppfylle definisjonen i plan- og bygningsloven § 12-11 første ledd, må datasettet som planforslaget består av tilfredsstillende de nasjonale tekniske kvalitetskravene. Kommunen skal så raskt som mulig etter mottakelsen av planen gi forslagsstiller melding hvis kravene ikke er oppfylt, og summarisk oppgi avvikene. 12 ukers fristen etter § 1 i Forskrift om tidsfrister, og sanksjoner ved overskridelse av fristene, for private forslag til detaljregulering etter § 12-11 i plan- og bygningsloven stopper å løpe fra det tidspunkt kommunen i melding til forslagsstiller påviser de mangler materialet har. Fristen fortsetter å løpe når det materiale kommunen krever har kommet inn.

Til § 10 Særskilte krav til digital arealplan

Første ledd. Digital arealplan skal utformes i samsvar med nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. En rekke geografiske informasjonssystemer (GIS) legger til rette for slik strukturering av data. Den digitale arealplanen skal være bygd opp slik at den på en hensiktsmessig måte kan understøtte anvendelsen av planen, herunder at det kan utledes entydige stikningsdata. Til digital arealplan må det være tilgjengelig nødvendige metadata (informasjon som beskriver datasettet), jf. § 12 tredje ledd annet punktum. Hvilke krav som gjelder for metadata framgår av nasjonal produktspesifikasjon for digitale planregistre og arealplaner.

Digital arealplan skal ha en fullstendig og entydig representasjon av plankartet i vektorformat i praksis basert på SOSI, som er nasjonal standard her i landet. Arbeidet med SOSI-standarder har som mål å etablere og vedlikeholde et strukturert sett av standarder for informasjon vedrørende objekter eller fenomener som er direkte eller indirekte stedfestet. Arbeidet er nært knyttet opp mot internasjonale standarder under ISO/TC 211, og utgjør profiler, retningslinjer eller utfyllende spesifikasjoner til disse, tilpasset norske forhold. Det er en klart uttrykt strategi at dagens SOSI-standard skal konvergere mot internasjonale standarder (mest sannsynlig GML). Når et plankart inngår i en digital arealplan representeres det i form av en definert datamodell med tilhørende geodata på vektorform.

Annet ledd. De nærmere krav til hvordan bestemmelsens krav oppfylles framgår av nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister.

Tredje ledd. Så fremt ikke annet er avtalt med kommunen, må privat forslagsstiller velge dataverktøy som gjør en i stand til å levere fullstendige arealplaner i henhold til produktspesifikasjonen. Hovedreglen er altså at innsendte planer skal være i form av SOSI-datasett, men at kommunen kan avtale mottak av data på annet format. Sluttproduktet, dvs. den endelige planen, må uansett være i henhold til SOSI. Dersom kommunen velger å ta i mot på annet format enn SOSI, må den følgelig selv ta ansvar for å konvertere den til SOSI innen den blir vedtatt. Noen kommuner velger å følge et slikt spor. Det finnes for eksempel DAK-verktøy som benyttes til framstilling av planer hvor det som regel er uproblematisk å konvertere til SOSI.

Forskriften krevde tidligere at privat forslagstiller skulle legge ved dokumentasjon for at digital arealplan som ble sendt kommunen var i samsvar med nasjonale krav. Ettersom det er enkelt for kommunen å gjennomføre SOSI kontroll ved mottak av plandata, valgte departementet å fjerne dokumentasjonskravet. Likevel kan det være hensiktsmessig at forslagsstiller legger ved en bekreftelse om SOSI-kontroll for å vise at det er foretatt en forsvarlig kvalitetssikring av datainnholdet. Filer som muliggjør slik kontroll kan lastes ned fra Statens kartverks hjemmeside. Dersom kommunen oppdager avvik, skal den gjøre forslagsstiller oppmerksom på dette. Det stilles ikke store krav til denne tilbakemeldingen, ref. formuleringen "summarisk". Det er nok at kommunen angir avvikene uten å gå nærmere inn på hva som kan være årsaken til feilen. Det må forslagsstiller i utgangspunktet finne ut av selv. Dersom det er grunn til å tro at avviket skyldes feil i det offentlige kartgrunnlaget som

kommunen har stilt til rådighet for forslagstiller, jf. §§ 5 annet ledd og 7 første ledd, er det derimot kommunen som må finne ut av feilen.

§ 11 Endelig vedtatt plan, planarkiv, mv.

Plankart skal være signert og datert. Plankart i papirformat skal være på arkivbestandig papir. Digitale planer skal være på godkjent digitalt arkivformat for dokumenter.

Digital arealplan kan ha digital signatur. Ved slik signering skal vedkommende planmyndighet benytte elektronisk signatur som oppfyller kravene i forskrift 21. november 2005 nr. 1296 om frivillig selvdeklarasjonsordning § 5 og som er oppført på publisert liste i henhold til § 11 første ledd i nevnte forskrift.

Når kommuneplanens arealdel er endelig vedtatt med rettsvirkning, skal kommunen sende ett eksemplar på papir eller godkjent digitalt arkivformat for dokumenter til Miljøverndepartementet, fylkesmannen, fylkeskommunen og berørte statlige fagmyndigheter.

Endelig vedtatt plan skal arkiveres i et arkiv som oppfyller kravene i arkivlova.

Kopi av endelig vedtatt plankart skal gi identisk informasjon som originalen.

Kommunen kan ved digitalisering av endelig vedtatte analoge planer, gjøre rene tekniske tilpasninger til nytt basiskart. Det må ikke foretas endringer uten at planen behandles i samsvar med plan- og bygningsloven §§ 11-17 eller 12-14.

Til § 11 Endelig vedtatt plan, planarkiv mv.

Behandlingen av en plan kan foregå ved hjelp av skannede plankart. Det er ikke noe krav om at kommunestyrerepresentantene sitter med et papirkart når planen vedtas. Det er imidlertid en forutsetning at den skannede versjonen kan zoomes inn slik at man får frem alle de samme detaljene på skjermen som finnes på papirbasert plankart. Kommunestyret må "forstå" hva det vedtar, og da må kommunestyremedlemmene følgelig også kjenne detaljene i plankartet.

Kravet om signatur på plankart inntreffer først etter at en plan er vedtatt i kommunestyret. Signaturen kan fremstå på et papirkart. Dette kartet kan gjerne senere skanne og arkiveres som en digital fil (for eksempel som pdf eller tiff). Kommunen kan unnlate å signere et plankart som senere skannes, men da må det knyttes en digital signatur til filen.

Dersom kommunen ønsker å vedta planen som en digital SOSI-fil, er det ikke mulig med en signatur på plankartet på samme måten som for et papirkart. I slike tilfeller må en digital signatur knyttes til den digitale filen.

Plankartet for en gjeldende arealplan er et originalt dokument som er juridisk bindende, og kartet skal kunne legges til grunn for avklaringer av bl.a. byggesaker.

Første ledd. Plankartet kan etter forskriftens ordlyd arkiveres på papir eller digital form. I begge tilfeller må plankarteksemplaret være arkivbestandig og i et godkjent arkivformat. Lovlig digitalt arkivformat for kart er TIFF eller SOSI. Når plankart utarbeides digitalt, er det viktig at det digitale planmaterialet (den digitale arealplanen) oppdateres underveis med alle endringer som kommer til i planprosessen, slik at papireksemplarer som skal signeres kan skrives ut direkte fra det digitale planmaterialet uten etterfølgende endringer, og at dette er identisk med hva som faktisk er vedtatt. Regler om arkivering framgår ellers av arkivlova, jf. [forskrift 11. desember 1999 nr. 1193 om offentlige arkiv](#) og [forskrift 1. desember 1999 nr. 1566 om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver](#). Jf. også kravspesifikasjon for elektroniske arkivsystemer i offentlig forvaltning ("Norsk arkivsystem" - NOARK-4 og 5).

Godkjent digitalt lagringsformat for dokumenter er bl.a. PDF/A og tiff versjon 6, jf. NOARK-4. Ny standard NOARK-5 versjon 2.0 ble lansert 18. juni 2009. Det er frivillig overgang til ny standard. Arkivformatet fastsettes i forskrift til arkivloven av

1. desember 1999 nr. 1566 om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver, og ikke i standarden. Arkiveksemplar skal være arkivbestandig. Eksemplar av plankart som skrives ut med blekkprintere for arkivering i kommunen og fylkeskommunen, og hos fylkesmannen for senere avlevering til statsarkivene, må således oppfylle Riksarkivarens bestemmelse om papir- og blekkkvalitet. Arkivverket har informasjon om elektronisk arkivering på sin hjemmeside:

<http://www.arkivverket.no/arkivverket/lover/elarkiv.html>.

Det framgår av arkivbestemmelsene at alle saksdokumenter skal arkiveres. Det innebærer at også kopi av utkast til plankartet slik det lå ute til offentlig ettersyn og plankart for senere vedtatte mindre endringer skal arkiveres. Dersom planen ble fremmet i flere alternativer, skal det oppbevares kopier av alle alternativene.

Annet ledd. Forskriften legger opp til at kommuner som ønsker det kan vedta en digital arealplan gjennom bruk av digital signatur. Et plankart er et dokument som enten er analogt (papir) eller digitalt. Originaldokumentet vil normalt være på papir (med signert plankart), men eksemplarer (kopier) kan være i digital eller analog form. Den signerte papiroriginalen arkiveres i planarkivet. Kommunen kan beslutte at det digitale plankartet i SOSI vektorformat skal være originalen. I så fall skal filen ha digital signatur, jf. § 11 annet ledd. Kopier av originalen skal være identisk, jf. § 11 femte ledd. Krav til plankart framgår også av §§ 9 og 10.

Digitale signatur utstedes i samsvar med lov om elektronisk signatur basert på kvalifisert sertifikat utstedt av tredjepart. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i egne retningslinjer gitt ett rammeverk for autentisering og uavviselighet i elektronisk kommunikasjon med og i offentlig sektor, jf.

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/lover-og->

regler/retningslinjer/2008/rammeverk-for-autentisering-og-uavviseli.html?id=505958.

Forskriften likestiller elektronisk signatur med analog signatur på plankartet. En elektronisk signatur kan framstilles ved hjelp av et sertifikat som kan sammenlignes med en elektronisk legitimasjon. Man kan velge mellom tre typer norske sertifikater. To typer sertifikater som identifiserer personer ("person-standard" og "person-høyt") og en type sertifikat som identifiserer virksomheter ("virksomhet").

Departementet antar at det i forhold til digital arealplan er mest aktuelt for kommunen å benytte virksomhets sertifikat. Et slikt sertifikat utstedes til en juridisk person og garanterer at signaturen kommer fra den aktuelle juridiske personen. Det finnes flere leverandører av slike sertifikater i det norske markedet, jf. liste som er tilgjengelig på Post- og teletilsynets internettsider (<http://www.npt.no>). Et plankart med signatur vil selvsagt kunne skannes og lagres digitalt i et NOARK-godkjent arkiv og dette trer da i stedet for papirdokumentet. Likefullt er det i prinsippet papirversjonen som er den vedtatte planen. Reglene for offentlige arkiv legger i utgangspunktet ikke opp til rutiner med bruk av digitale signaturer i intern saksgang. Behovet for intern autentisering anses å bli tilfredsstillende ivaretatt ved krav til automatisert registrering av ansvarlige for utførte nøkkelaktiviteter og systemfunksjonene for aktivitetslogging.

Tredje ledd. Rett departementet for innsending er fra 1. januar 2014 Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Forskriftens ordlyd vil bli rettet på dette punkt ved første høve. Om innsending av regional plan, se ellers plan- og bygningsloven § 8-5 siste ledd. Om innsending av kommuneplanens arealdel, se ellers plan- og bygningsloven § 11-15 annet ledd. Kommunen må avtale med fylkeskommunen, fylkesmannen og berørte statlige fagmyndigheter om eksemplarer som sendes til orientering, skal sendes på papir eller digital form. Det kan også være aktuelt å sende planen inn i begge formater. I hvilken grad mindre endringer i plan skal sendes inn, må avtales nærmere. Saker som skal godkjennes eller stadfestes av departementet, skal inntil videre alltid være vedlagt et signert og datert eksemplar av plankartet på arkivbestandig papir.

Det er ikke (lenger) krav om at kommunen skal sende vedtatt reguleringsplan til andre myndigheter. Av denne grunn er det av rettsikkerhetsmessige hensyn viktig at kommunens planregister holder høy kvalitet og vedlikeholdes og oppdateres løpende slik at brukerne kan stole på opplysningene der. Ikke minst gjelder dette i forhold til fylkesmannen og departementet som anvender planene i forbindelse med klagebehandling, innsigelse o.a. Når reguleringsplaner ikke lenger skal sendes disse instanser etter endelig vedtak, vil de i større grad forholde seg til opplysningene i planregisteret og legge disse til grunn ved saksbehandlingen. Det rettsikkerhetsmessige aspektet knytter seg ikke bare til at registeret holdes oppdatert med nye planer, men også til endringer i planer. Det er selvfølgelig derfor svært viktig at plan kan identifiseres korrekt av instansene via en oppgitt nasjonal arealplan-ID.

Fjerde ledd. Kommunen skal ha et arkiv for arealplaner som oppfyller arkivlova. Kommunen må påse at gjeldende planer, men også planer som gjennom vedtak er gjort uaktuelle, blir

sikret for ettertiden gjennom forsvarlig arkivering. Kommunen må sikre påliteligheten til planarkivet med løpende oppdateringer av nye og endrede vedtak. Se for øvrig omtale under definisjonen av planarkiv, jf. § 2 bokstav g. Departementet tar sikte på å komme tilbake med mer utfyllende veiledning på et senere tidspunkt om arkivering av arealplaner og det offentlige kartgrunnlaget i samråd med Riksarkivaren.

Femte ledd. Kopi av plankart kan være i digital eller analog form. Krav om identisk informasjon innebærer bl.a. at kopi må vises med samme symbol- og fargebruk.

Sjette ledd. I forbindelse med digitalisering av analoge reguleringsplankart, kan det være aktuelt å justere begrensingslinjer slik at disse samsvarer med kartgrunnlaget (eiendomsgrenser, veier, vassdrag, tilstøtende planer mv.). Små justeringer kan i så fall behandles som tekniske tilpasninger etter bestemmelsen her. Dette forutsetter at man ikke endrer realiteten i planen. Endringer i realiteten av planen må enten skje som mindre endring eller som ny planbehandling, ved tvil bør justeringen behandles som mindre endring.

Etter digitaliseringen skal det lages nytt plankart.

Ved mindre endringer av et plankart kan man gjøre justeringer i det som allerede ligger inne i planen, men ikke innføre nye elementer. En justering av grensene mellom to formål kan være en slik mindre endring. Som mindre endring kan man også gjøre små endringer i byggegrenser, frisisiktsoner og lignende. Dette omfatter ikke innføring av nye eller fjerning av arealformål eller hensynssoner. Adgangen til forenklet prosess i forbindelse med mindre endringer i reguleringsplan framgår av plan- og bygningsloven § 12-14 annet ledd.

En endring, som etter lovens system forutsetter medvirkning fra andre enn de grunneiere som endringen direkte berører, kan ikke gjennomføres etter reglene om mindre endring. Det samme gjelder når endringen krever avklaring fra sektormyndighet eller endringen er i strid med overordnede planer. Er kommunen i tvil om en endring er mindre i lovens forstand, bør endringen følge ordinær planprosess.

Kapittel 4 Kommunalt planregister

§ 12 Digitalt planregister

Digital arealplan som kommunen har hatt ansvar for å fremstille eller som den har krevd levert inn i digital form etter § 7 første ledd første punktum, skal føres inn i digitalt planregister. Digital arealplan som statlig eller regional myndighet har utarbeidet med virkning for en eller flere kommuner, skal oversende disse i digital form til kommunen som fører dem inn i registeret.

Digitalt planregister skal inneholde

- a. endelig vedtatte arealplaner i kommunen, herunder planer som statlige og regionale myndigheter har vedtatt etter plan- og bygningsloven §§ 6-3, 6-4, 8-4 og 8-5, og markaloven. Planen skal føres inn med navn og nasjonal arealplan-ID, plantype, vedtaksdato, ikrafttredelsesdato hvis denne er en annen enn vedtaksdato, kunngjøringsdato, planstatus og identifisering av planens vertikalnivåer når det er flere enn ett slikt nivå. Når plan er endret, skal også endringene til planen føres inn i registeret. Dette gjelder for planer som er fremstilt i vektorformat i henhold til SOSI standarden versjon 4.0 eller nyere versjoner;
- b. dokumentasjon for vedtatte mindre endringer i endelig vedtatte arealplaner, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-17 og 12-14, med vedtaksdato, saksnummer og det endrede området inntegnet på kart;
- c. dispensasjoner fra endelig vedtatte arealplaner, jf. plan- og bygningsloven § 19-2, med vedtaksdato, saksnummer og nasjonal arealplan-ID til plan som det dispenseres fra. En dispensasjon skal vises med georeferering når det er dispensert fra
 - forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag, jf. plan- og bygningsloven § 1-8
 - arealformålene grønnstruktur, landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift, bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-7 første ledd nr. 3, 5 og 6 og 12-5 første ledd nr. 3, 5 og 6
 - sikrings-, støy- og faresoner, infrastruktursoner, randsone rundt verneområder, båndleggingssone, jf. plan- og bygningsloven § 11-8 tredje ledd bokstav a, b og d.

Når det er flere dispensasjoner i samme vedtak som berører strekpunktene foran, skal hver enkelt ha sin egen georeferanse;

- d. vedtatte midlertidige forbud mot tiltak etter plan- og bygningsloven kapittel 13 med vedtaksdato, saksnummer og nasjonal arealplan-ID på planer som berøres

av forbudet;

- e. planer som er tatt under behandling (planforslag), med nasjonal arealplan-ID og planområdet inntegnet på kart;
- f. opplysninger om innsigelser til og klager på arealplaner, eventuelt at det er vedtatt utsatt iverksetting av vedtak, jf. forvaltningsloven § 42.

Digitalt planregister skal oppfylle kravene i nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Innholdet i digitalt planregister etter tredje ledd bokstav a til f, skal være egnet for anvendelse til statistikkformål, og omfatte tilstrekkelige metadata for at brukere av registeret skal kunne søke fram og bruke dataene.

Til § 12 Digitalt planregister

Første ledd. Det framgår av plan- og bygningsloven § 2-2 at alle kommuner skal ha et planregister som gir opplysninger om endelig vedtatte arealplaner og andre vedtak etter loven med betydning for tillatt arealbruk i kommunen. Etter forskriften kan kommunene etablere planregister i to varianter, enten som et enkelt planregister med planoversikt eller et mer avansert såkalt *digitalt planregister*. Bestemmelser om planregister med planoversikt er gitt i § 13. Kommunen kan i prinsippet velge å nøye seg med å ha et planregister som gir en enkel oversikt slik § 13 fastsetter, men kravene i forskriften er imidlertid slik utformet at valgfriheten er begrenset. Forskriften oppstiller i første ledd to alternativer for når plikten til å etablere digitalt planregister oppstår. Kommuner som har digitale forvaltningssystemer i dag vil i praksis uansett ikke gå tilbake til en enklere verden med en enkelt planoversikt. De vil uansett bli omfattet av plikten når de endrer gamle planer i SOSI, jf. tredje ledd bokstav a siste punktum.

Hensikten med de nye bestemmelsene om planregister er først og fremst å gi en bedre oversikt over tillatt og planlagt bruk av arealene i Norge og sikre at kommuner som innfører digitalt planregister følger nasjonale krav til slike registre. Bakgrunnen for dette er at informasjonen i registret først blir virkelig effektiv når den kan spille sammen med annen informasjon i den nasjonale geografiske infrastrukturen og lastes ned online hos bruker.

Det fremgår av merknadene til § 13 at kommuner som fører digitalt planregister, men som velger ikke å legge gamle planer inn i registeret (dvs. planer fra før forskriftens ikrafttreden 1. juli 2009), må føre de gamle planene inn i planregister med planoversikt. For planregister med planoversikt gjelder at mindre endringer i plan og nærmere fastsatte dispensasjoner også må registreres for de eldre planene.

Første ledd første punktum. Bestemmelsen fastslår en plikt for kommunen til å opprette et digitalt planregister når nærmere fastsatte vilkår er oppfylt. Disse vilkårene virker uavhengig av hverandre. Plikten oppstår for det første dersom kommunen velger å legge ut planer til

offentlig ettersyn som er fremstilt digitalt (vektorbasert) og for det andre dersom den har krevd at privat forslagsstiller skal sende inn digital detaljreguleringsplan, jf. § 7.

Digitalt planregister er et vesentlig bidrag for å øke kvaliteten i planprosessen for alle impliserte parter fordi det skal gi oversikt over både gjeldende planer og pågående planarbeid. Kravene til et digitalt planregister er vesentlig større enn det som gjelder for et register med planoversikt etter § 13. I likhet med det som gjelder for kravene til planoversikt, er kravene til innhold i et digitalt planregister å betrakte som minstekrav. Dersom kommunen ønsker det, kan den føre inn mer omfattende informasjonen i registeret enn det som kreves etter annet ledd. Det er således ikke noe i veien for at kommunen for eksempel legger inn mer detaljert informasjon om plansituasjonen i kommunen, også eldre planer (fra før forskriftens ikrafttredelse), hvis den finner å kunne avse ressurser til det.

Det er viktig at kommunens digitale planregister inneholder alle arealplaner i sitt geografiske område og ikke bare planer kommunen selv har vedtatt. Kommunen må derfor sørge for å registrere statlige og regionale planer på samme måte som kommunale planer. Plikten til å sende inn slike planer til kommunen tilligger vedkommende myndighet som utarbeider planen. I praksis vil kommunen være godt informert om andre myndigheters planer og bør kunne etterlyse eventuelle manglende innsendte planer for at planregisteret skal være så komplett som mulig.

Annet ledd. For at digitalt planregister skal fylle sin funksjon og gi nødvendig oversikt over gjeldende arealplaner og planforslag stiller forskriften relativt spesifikke krav til innhold og framstilling av informasjon. Informasjon om tilblivelse av en plan kan kaste lys over hva som har vært intensjonene bak planen. Dette framkommer ofte av vedtak og saksframlegg. Planbeskrivelsen er i så måte viktig. Det er også viktig at digitalt planregister kan brukes til å spore bl.a. saksbehandlingen knyttet til mindre endringer og midlertidig forbud mot tiltak. For å muliggjøre det er det krav om at saksnummer vises i registeret. Dette gjelder også for dispensasjoner. Når det gjelder endring av plan vises til merknad til § 7 foran, og kap.1.9 i [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#), del 1.

Det er viktig å merke seg at uttrykket ”inneholde” i prinsippet betyr at informasjonen skal ligge lagret i registeret. Der det teknisk ligger til rette for det, behøver ikke all informasjon i digitalt planregister fysisk ligge lagret i registeret. I stedet kan informasjonsstrømmen fra registeret ordnes slik at data hentes delvis fra registeret og delvis fra andre databaser før det vises for bruker eller lastes ned. På denne måten kan man unngå unødig dobbeltlagring av informasjon.

Bokstav a. Rettsvirkningen av en plan inntreer normalt fra vedtakstidspunktet, jf. plan- og bygningsloven § 12-4. Dersom kommunen har bestemt at hel eller delvis ikrafttreden skal skje på senere tidspunkt, skal ikrafttredelsestidspunktet framgå av planregisteret. Kravet om at registeret skal vise kunngjøringsdato, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-15 annet ledd og 12-12 siste ledd, har sammenheng med at kunngjøringsdatoen har betydning i forbindelse med reglene om innløsning (§ 15-2) og ekspropriasjon (§ 15-3).

Bokstav d. Også statlige forbud mot tiltak skal føres inn, jf. plan- og bygningsloven § 13-4, jf. § 13-1.

Bokstav e. Uttrykket ”tatt under behandling” er brukt for å klargjøre at kommunen ikke trenger å føre inn planer som er avvist i mottakskontrollen og således ikke tatt opp til realitetsbehandling. Planforslag skal legges inn i registeret senest i forbindelse med at de legges ut til offentlig ettersyn. Kravet om registrering etter bokstav e gjelder også statlige og fylkeskommunale planforslag. Disse instansene må derfor gi melding til kommunen om planforslag de har under behandling og oppgi nasjonal arealplan-ID slik at kommunen kan føre inn opplysningene i registeret. Private detaljreguleringsplaner vil være ”tatt under behandling” når 12-ukersfristen etter plan- og bygningsloven 12-11 er begynt å løpe.

Om vedtak ved sluttbehandlingen av arealplan

I tillegg til de krav til innhold i planregisteret som framgår av bestemmelsene foran, er det i [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#), del 4 i kapittelet om digitalt planregister, tatt inn krav om at planregisteret skal inneholde vedtak ved sluttbehandlingen av arealplan (inkl. avgjørelse ved ev. innsigelse/klage).

Fjerde ledd. Om [nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) vises det til omtale under definisjonen av digitalt planregister, jf. § 2 bokstav h. Deler av produktspesifikasjonen er en omforent bransjenorm eller standard (SOSI) som departementet har initiert og er utgiver av og ansvarlig for. Denne spesifikasjonen (del 3) vil være undergitt regelmessig revisjon og utvikle seg over tid. Digitale planregistre skal kunne avgi data til statistikkformål, og det er en forutsetning at planbasen kan brukes til direkte eller indirekte rapportering til KOSTRA og andre nasjonale baser innenfor dette området. Det enkleste for kommunen vil være å sette opp en standardisert nedlastingstjeneste hvor for eksempel Statistisk sentralbyrå (SSB) og andre gis tilgang. Normalt vil SSB kunne gjøre seg nytte av de vanlige nedlastingstjenester som brukes i Norge digitalt-samarbeidet.

Metadata er viktige datasett som gjør det effektivt å finne fram til relevante data. Slike data kan også være anvendelige ved utarbeidelsen av statikk.

Pr. i dag forutsetter det teknologiske rammeverket for Norge digitalt at det etableres støtte for GetCapabilities spørring som returnerer service-metadata, jf. ISO 19119. Aktuelle metadata vil være:

- Datasettets navn og versjon
- Sammendrag av innholdet
- Kort beskrivelse av formålet
- Datasettes historie
- Beskrivelse av og link til nettstedet som har funksjon i forhold til datasettet/tjenesten
- Dokumentasjon av URL kall til tjenester på Internett (eks. getmap, getcapability)
- Henvisning til objektkatalog og produktspesifikasjon
- Informasjon om datasettets projeksjon og støtte for transformasjon
- Nøkkelord

- Illustrasjon (for eksempel tegnforklaring)
- Informasjon om oppdatering
- Informasjon om utbredelse/dekning
- Kvalitetsbeskrivelser
- Presentasjonsregler
- Distribusjonsinformasjon
- Restriksjoner på bruk

De forannevnte typer metadata er generelle og det må påregnes at det blir et krav om mer planspesifikke metadata.

§ 13 Planregister med planoversikt

Kommuner som ikke skal føre arealplan i digitalt planregister etter § 12, skal føre planregister med planoversikt.

Planregister med planoversikt skal inneholde en oppstilling av

- a) endelig vedtatte arealplaner i kommunen, herunder planer som statlige og regionale myndigheter har vedtatt etter plan- og bygningsloven §§ 6-3, 6-4, 8-4 og 8-5, og markaloven. Planen skal føres inn med navn og nasjonal arealplan-ID, plantype, vedtaksdato, ikrafttredelsesdato hvis denne er en annen enn vedtaksdato, og kunngjøringsdato. Omriss av planområdet skal vises inntegnet på kart;
- b) vedtatte mindre endringer i endelig vedtatte arealplaner, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-17 og 12-14, med vedtaksdato, saksnummer og nasjonal arealplan-ID til planen som er endret;
- c) dispensasjoner som nevnt i § 12 annet ledd bokstav c til endelig vedtatte arealplaner, jf. plan- og bygningsloven § 19-2, med vedtaksdato, saksnummer og nasjonal arealplan-ID til plan som det dispenseres fra;
- d) vedtatte midlertidige forbud mot tiltak etter plan- og bygningsloven kapittel 13 med vedtaksdato, saksnummer og nasjonal arealplan-ID på planer som berøres av forbudet;
- e) planer som er tatt under behandling (planforslag), med nasjonal arealplan-ID og planområdet inntegnet på kart.

Til § 13 Planregister med planoversikt

Kravet om planregister med planoversikt er en videreføring av den gamle kartforskriften § 10 fjerde ledd som lød slik:

Kommunen skal ha oversikt over alle gjeldende arealplaner og andre vedtak etter plan- og bygningsloven som har betydning for tillatt arealbruk (planarkiv).

Kravene er utdypet i den nye forskriften ved at oversikten også må liste opp dispensasjoner. Det kreves dessuten at informasjonen skal gjøres tilgjengelig på Internett.

Forskjellen på et digitalt planregister etter § 12 og planregister med planoversikt etter § 13 er at planoversikten kun inneholder en liste med navn på planer m.m., mens et digitalt planregister inneholder planene i digital form systematisert i en geodatabase (planinformasjonssystem) hvor man også kan laste ned informasjonen.

Et register med planoversikt må i praksis være i digital form fordi informasjonen skal legges ut på kommunens hjemmeside på Internett. Det anbefales at kommunen benytter et regnearkprogram for å holde oversikt over kommunens planer og gi andre tilgang slik kravene i § 13 annet ledd forutsetter. Departementet har i Del 4 i [Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister](#) tatt inn et eksempel på en planoversikt. Eksempelet kan lastes ned (excel-format) og brukes som mal for et enkelt planregister.

Kravene i annet ledd til innholdet i planoversikten er å forstå som et minimumskrav. Kommunen kan ha en mer omfattende planoversikt enn det bestemmelsen i utgangspunktet krever.

Kravet om nasjonal arealplan-ID gjelder ikke for eldre planer i planoversikten.

Planoversikten bør inneholde opplisting av alle endelig vedtatte arealplaner i kommunen, dvs. både gamle og nye planer. Med gamle planer menes gjeldende planer fra før forskriftens ikrafttreden (1. juli 2009). Kommuner som har digitalt planregister – men som velger ikke å føre sine gamle endelig vedtatte planer inn i registeret - bør i tillegg ha et planregister med planoversikt hvor de eldre planene er ført inn. Fra forskriftens ikrafttreden skal mindre endringer og dispensasjoner (som nevnt i § 13 annet ledd bokstav c) for eldre planer, føres inn i planoversikten. Det er imidlertid ikke et krav om at slike dispensasjoner skal georefereres digitalt, slik det er krav om i digitalt planregister. Når det dispenseres fra de i § 12 annet ledd bokstav c nærmere opplistede formål mv., er det nok å angi det særskilt i planoversikten. Det skal følgelig gis særskilt anmerkning ved følgende typer dispensasjoner:

- forbud mot tiltak med mer langs sjø og vassdrag, jf. plan- og bygningsloven § 1-8
- arealformålene grønnstruktur, landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift, bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-7 første ledd nr. 3, 5 og 6 og 12-5 første ledd nr. 3, 5 og 6, og
- sikrings-, støy- og faresoner, infrastruktursone, randsone rundt verneområder, båndleggingssone, jf. plan- og bygningsloven § 11-8 tredje ledd bokstav a, b og d.

§ 14 Tilgang til informasjon i planregister og det offentlige kartgrunnlag

Alle har rett til gratis å gjøre seg kjent med innholdet i kommunens planregister og det offentlige kartgrunnlaget. Kommunen skal herunder sørge for at informasjon fra digitalt planregister er elektronisk tilgjengelig i form av søke- og visningstjenester på Internett. Informasjon fra planregister med planoversikt skal også være tilgjengelig på Internett.

Kommunen kan ta betalt for utlevering eller nedlasting av arealplaner i samsvar med bestemmelsene forskrift 17. oktober 2008 nr. 1119 til offentleglova (offentlegforskrifta) § 4. Det kan ikke tas betalt for planer eller data som skal benyttes i forbindelse med uttalelse til planer etter offentlig utlegging, til bruk i klagebehandling eller ved innsigelse.

Kommunen skal sørge for at data fra digitalt planregister etter § 12 annet ledd bokstav a til f er tilgjengelig for nedlasting via den nasjonale geografiske infrastrukturen (Norge digitalt) etter de til enhver tid gjeldende spesifikasjoner som gjelder for dette samarbeidet.

Til § 14 Tilgang til informasjon i planregister og det offentlige kartgrunnlag

Reglene i offentleglova om rett til innsyn i saksdokumenter gjelder for innsyn i kommunens planregister. Forskriftens krav til tjenester for søk og visning er ment å sikre enkel tilgang til informasjon fra registeret og ikke ment å innskrenke retten til innsyn etter offentleglova.

Tjenester for søk og visning skal innrettes slik at man ikke har behov for ytterligere programvare som krever brukerbetaling for å kunne sammenstille plandata, med tilhørende basiskart og temadata.

Det er en forutsetning at de kommunale planregistrene skal være online på Internett og kunne spille sammen med eiendomsdata og andre geodata i den nasjonale infrastrukturen på geodataområdet. Kravet gjelder uavhengig om kommunen er medlem av Norge digitalt.

Norge digitalt-samarbeidet er et viktig fundament i samarbeidet for å få geodata-infrastrukturen i Norge til å fungere tilfredsstillende og på tvers av organisatoriske grenser. I praksis vil derfor Rammeverksdokumentet for Norge digitalt-samarbeidet være styrende for utveksling av data, og oppbygging og drift av elektroniske tjenester for online søking, visning og nedlasting av data, metadata mv. I samarbeidet gjelder en egen spesifikasjon av WMS- og WFS-tjenester for plandata. Aktuelt datainnhold skal framgå av katalogtjenesten på nasjonal geoportal www.geonorge.no. Kommunene er selv viktige premissgivere inn i Norge digitalt-samarbeidet og alle kommuner er medlemmer.

Mange kommuner har lagt sine plandata åpent ut for visning på Internett. Kravet i forskriften om at kommunen skal tilby en visningstjeneste omfatter ikke det å kunne laste ned eller ta utskrift av plandata. Noen kommuner ønsker muligens (fortsatt) å ta betalt for slike tjenester, noe det til en viss grad er adgang til i henhold til unntakene som gjelder for dokumentinnsyn i offentleglova kapittel 3 og tilhørende forskrift, se særlig § 4 i forskrift til offentleglova.

§ 15 Forvaltning og vedlikehold

Kommunen skal ha system for forvaltning og vedlikehold av sitt planregister som sikrer at det blir løpende oppdatert. Opplysninger om nye vedtak og andre endringer skal føres inn i registeret snarest mulig. Vedtak som krever kunngjøring skal være ført inn i registeret innen kunngjøringen finner sted.

Kommuner kan inngå interkommunalt samarbeid om felles planregister.

Kommunen kan bestemme at eldre endelig vedtatte digitale arealplaner skal føres inn i digitalt planregister. Slike planer skal da registreres med nasjonal arealplan-ID og reglene i denne forskrift kommer til anvendelse på planen så langt de passer. Planområdet skal alltid være inntegnet på kart.

Statens kartverk skal veilede kommunene om etablering av planregister og bistå kommunene med å kontrollere den tekniske kvaliteten til det offentlige kartgrunnlaget, digitale arealplaner og digitale planregistre.

Til § 15 Forvaltning og vedlikehold

Første ledd. Det er viktig at kommunens planregister har troverdighet og oppleves som en nyttig informasjonskilde. Dersom innholdet ikke blir oppdatert med ny relevant informasjon, vil brukerne neppe oppleve å ha nytte av det. For brukerne henger kvalitet ikke bare sammen med riktig informasjon. Like viktig er hyppig oppdatering, god systematikk og enkelt tilgang. For å øke sannsynligheten for at planregister har god kvalitet, fastsetter forskriften at kommunen skal ha system for føring og oppdatering. Et slikt system må bl.a. peke ut hvem som er ansvarlig for oppdatering og vedlikehold (registerfører), hvem som skal rapportere til registerfører, spesifisere de nærmere rutiner som skal gjelde for føring av registeret og hvordan feilmeldinger fra publikum skal håndteres m.m. Det behøver ikke være tale om et eget system, men kan være en del av for eksempel et helhetlig kvalitetssystem kommunen har innen geodataområdet eller på plan- og bygningslovområdet. Kravet til system gjelder for begge typer planregister (§§ 12 og 13). Med begrepet ”snarest mulig” i annet punktum mener departementet det er naturlig å legge til grunn et tidsrom på maksimalt åtte arbeidsdager fra vedtak er fattet til registeret er oppdatert.

Annet ledd. Det er naturlig at kommuner som mangler kompetanse eller kapasitet til å forvalte, vedlikeholde og drifte et planregister søker samarbeid med andre kommuner om

felles planregister. Innen geodataområdet er det blitt ganske vanlig med interkommunalt samarbeid og det er et utstrakt og velfungerende samarbeid mellom kommuner i mange regioner. Slik samarbeid kan også være økonomisk fordelaktig og gi rasjonaliseringsgevinst. Det kan gjøre det vesentlig enklere særlig for små kommuner uten et større IT- og geodatamiljø å komme i gang med digitalt planregister.

Tredje ledd. Det framgår at reglene om planregister "kommer til anvendelse så langt de passer".

Dette betyr for det første at planen må oppfylle minimumskravene som gjelder for innlegging i digitalt planregister. I praksis må planen minst være kodet i SOSI Plan versjon 4.0.

Bestemmelsen innebærer videre at når en eldre arealplan er digitalisert og lagt i planregisteret, skal mindre endringer og dispensasjoner etter § 12 annet ledd bokstav b og c føres inn i registeret. Det er imidlertid ikke krav om at man må føre inn mindre endringer, dispensasjoner, innsigelse og klager knyttet til planen som ble vedtatt før planen ble lagt i registeret.

Fjerde ledd. Den nye plan- og bygningsloven (og kart- og planforskriften) innebærer en formalisering når det gjelder krav til digitale arbeidsmåter og bruk av standarder for geodata. Innføring av digitale kommunale planregistre vil kunne by på utfordringer når det gjelder oppfølging av kompetanse, dataetablering og tekniske løsninger i landets kommuner. Mange kommuner kan ha behov for veiledning og annen bistand for å etablere og forvalte sitt planregister. Statens kartverk har i dag et omfattende samarbeid med kommunene på det geodatafaglige området. Det gjelder spesielt innen geodesi, landkartlegging, eiendomsregistrering og standardisering. Etaten er også sekretariat for Norge digitalt-samarbeidet hvor alle kommuner er medlemmer. Foruten de nye kravene til digitalt planregister, skal alle digitale arealplaner tilfredsstillе nasjonale krav til koding av plankartet. Statens kartverk kan gjennom sin ekspertise som landets nasjonale geodatakoordinator, bistå kommunene på det tekniske plan både med hensyn til etablering og drift av planregister. Slik bistand kan også omfatte etablering av interkommunalt samarbeid om felles planregister. Naturlige oppgaver for etaten på planområdet vil også kunne være å bidra til ivaretagelse av standardiserings- og utviklingsoppgaver, utarbeide dokumentasjon og spesifikasjoner for digitale arealplaner, informasjonsformidling og veiledning, kvalitetssikring, herunder oppfølging av teknisk kvalitet på kommunenes plandata, tekniske tjenester og planregistre og drift av nasjonal geodataportal (www.geoNorge.no under Norge digitalt) hvor plandata fra de kommunale planregistrene skal inngå. Kartverket kan innenfor sin veiledningsrolle også bidra til å styrke videre utvikling og drift av et nasjonalt konsept for forvaltning av planinformasjon. Kartverket skal bistå kommunene med kontroll av den tekniske kvaliteten til det offentlige kartgrunnlaget. Det vil her være naturlig å prioritere de deler av det offentlige kartgrunnlaget som kommunen selv er ansvarlig for. En del fagetater er også i direkte dialog med kommunene og har forvaltningssystemer der teknisk kontroll utføres. Når det gjelder øvrige data kommer disse fra nasjonale etater. Disse har forvaltningsansvar og kontrollerer selv den tekniske og faglig kvalitet på disse dataene. Kartverket som

geodatakoordinator vil overfor etatene først og fremst utføre kontroller som likevel utføres som del av oppfølgingsopplegget i henhold til krav i geodataloven og avtaleverket i Norge digitalt.

Kapittel 5 Overgangsbestemmelser, ikrafttredelse

§ 16 Overgangsbestemmelser

Bestemmelsene om nasjonal arealplan-ID i §§ 9, 12, 13 og 15 gjelder fra 1. januar 2010.

Bestemmelsene om etablering av digitalt planregister og metadata i § 12 gjelder fra 1. mars 2010. Alle planer som er endelig vedtatt etter 1. januar 2010 skal føres inn i registeret.

Bestemmelsene om etablering av planregister med planoversikt i § 13 gjelder for arealplaner som legges ut til offentlig ettersyn etter 1. juli 2009.

Bestemmelsene om føring av dispensasjoner og midlertidige forbud mot tiltak i planregister med planoversikt i § 13 annet ledd bokstav c og d gjelder fra 1. mars 2010. Alle dispensasjoner og midlertidige forbud mot tiltak som er vedtatt etter 1. januar 2010 skal føres inn i registeret.

Til § 16 Overgangsbestemmelser

På tidspunktet for forskriftens ikrafttreden var ikke alle deler av den nasjonale produktspesifikasjonen for arealplan og digitalt planregister klar. Del 4, som omhandler digitalt planregister, ble ferdigstilt i første versjon november 2009 i samarbeid bl.a. med kommuner og systemleverandører. Kommunene og systemleverandørene trenger noe tid for å tilpasse seg de nye reglene. Det er derfor behov for en overgangsperiode til 1. mars 2010. Det er reglene om nasjonal arealplan-ID, digitalt planregister og metadata som trer i kraft senere enn øvrige bestemmelser i forskriften.

Tredje ledd. Kravet om planregister med planoversikt gjelder kun for planer som er lagt ut til offentlig ettersyn etter 1. juli 2009. Loven får følgelig ikke tilbakevirkende kraft for gamle planer. På den annen side sidestilles endringer i plan som går ut over mindre endringer etter plan- og bygningsloven § 11-17 og 12-14 første ledd, jf. første ledd, med ny plan. Slik endret plan skal føres inn i registeret såfremt det gjelder en plan i vektorformat etter SOSI versjon 4.0, jf. § 12 annet ledd bokstav a siste punktum.

Selv om kommunen ikke er forpliktet til å føre eldre (endelig vedtatte) planer i et digitalt planregister, kan den gjøre det på frivillig basis. Hvis kommunen velger å føre slike planer inn i registeret skal de tildeles nasjonal arealplan-ID. I tillegg er det et minimumskrav at

planområdet vises med et omriss. Bestemmelsen fastsetter at reglene i forskriften kommer til anvendelse så langt de passer. I dette ligger bl.a. at forskriftens krav til datasikkerhet (§ 3), årsversjoner (§ 4), registrering av dispensasjoner (§ 12 annet ledd bokstav c) og bestemmelsene om tilgang til informasjon (§ 14), gjelder for slike planer.

§ 17 Ikrafttredelse

Forskriften gjelder fra 1. juli 2009.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 10. mai 2004 nr. 736 om kart og stedfestet informasjon i plan- og byggesaksbehandlingen.

Til § 17 Ikrafttredelse

Bestemmelsen angir tidspunkt for forskriftens ikrafttredelse. Reglene gis ikke tilbakevirkende kraft. De gjelder derfor kun for planer som legges ut til offentlig ettersyn etter at forskriften er trådt i kraft. Se likevel bestemmelsene i § 12 annet ledd a siste punktum som føring av eldre planer som blir endret.

Den gamle kartforskriften er i sin helhet erstattet av den nye forskriften.

Del 2: Det offentlige kartgrunnlaget

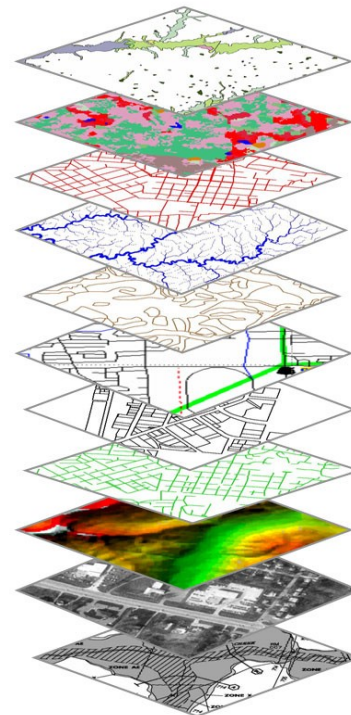
1. Bakgrunn

Geodata til pbl-formål utgjør det offentlige kartgrunnlaget

Kommuner og andre aktører skal benytte tilstrekkelig og relevant informasjon i prosesser etter plan- og bygningsloven. Gjennom kart- og planforskriften defineres det offentlige kartgrunnlaget. Dette er en samling geografiske offentlige autoritative data som er valgt ut og tilrettelagt slik at de er et egnet kunnskapsgrunnlag til støtte i prosesser etter pbl. Forskriften legger til grunn at kommunene i samarbeid med staten tar ansvar for det offentlige kartgrunnlaget. Dette ansvaret knyttes til realisering av de geografiske dataene i henhold til definerte spesifikasjoner og krav. Kvalitetsgodkjente data vil gå under betegnelsen "Det offentlige kartgrunnlaget".

Lov og forskrift beskriver ansvar. I et konkret oppfølgingsopplegg vil det tilligge ansvar og oppgaver knyttet til ulike aktører

- Kommunen
- Statsetater
- Kartverket
- Forslagsstiller
- Ansvarlig departement for pbl.

Det offentlige kartgrunnlagets rolle i pbl-prosessene

Plan- og bygningsloven § 2-1 og forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart- og planforskriften) beskriver at kommunene i samarbeid med staten skal organisere tilgang til et offentlig kartgrunnlag for de formål som er omtalt i loven.

Geografisk informasjon gir god oversikt og detaljer om en rekke forhold av relevans for oppgaver definert i plan- og bygningsloven, som kommune- og reguleringsplanlegging, konsekvensutredninger, risiko- og sårbarhetsanalyser og byggesak. Dersom man benytter geografisk informasjon på en systematisk måte, vil det være et viktig bidrag til en kunnskapsbasert forvaltning og mer effektive prosesser. Det offentlige kartgrunnlaget vil også kunne dekke behov for informasjon knyttet til andre lover, for eksempel forvaltning etter naturmangfoldloven.

Plan- og bygningslovens krav om at det skal foreligge et offentlig kartgrunnlag for de formål som omtales i loven, har i praksis vært innskrenkende tolket til bare å gjelde grunnkart, til tross for at forskriftens definisjon av det offentlige kartgrunnlaget har vært langt videre. Mange andre typer kartdata (geodata), som omfattes av definisjonen, er også viktige i plan- og byggesaksprosessene, som matrikkeldata, kommunaltekniske geodata og ulike tematiske geodata (temakart). I det videre realiserings- og gjennomføringsopplegget knyttet til det offentlige kartgrunnlaget legges denne brede forståelsen til grunn. Plandata i form av f.eks kommune- og reguleringsplaner regnes ikke inn under definisjonen av det offentlige kartgrunnlaget.

I teksten under gjennomgås viktige sider ved oppfølgingsopplegget knyttet til det offentlige kartgrunnlaget.

Fra FKB til en utvidet forståelse av det offentlige kartgrunnlaget

Tradisjonelt (på 70- og 80-tallet) var det offentlige kartgrunnlaget definert av datainnholdet i økonomisk kartverk (ØK). Datainnholdet i ØK ble på 90-tallet digitalisert og videreført som felles kartdatabase¹ (FKB). De senere årene har imidlertid mer og mer av datagrunnlaget som i sin tid dannet ØK fått sin egen forvaltning på utsiden av FKB. I tillegg finnes det nå en rekke relevante data for offentlig planlegging som ikke var en del av ØK. Det er derfor blitt et behov for å definere hvilke temadatasett som inngår i det offentlige kartgrunnlaget i tillegg til FKB-datasettene.

- FKB har inneholdt kulturminnedata, men disse er tatt ut av FKB fordi de behandles som en selvstendig gruppe av data som leveres for seg gjennom Norge digitalt, primært av Riksantikvaren. Riksantikvaren var også tidligere leverandør av dataene inn i FKB-basen. Strukturen til kulturminnedataene har blitt endret de senere år, og det er naturlig at det offentlige kartgrunnlaget reflekterer dette.

¹ Felles kartdatabase (FKB) inneholder de mest detaljerte kartdataene.

- FKB har innholdt naturvernområder, men dette datasettet er tatt ut av FKB fordi det behandles som et selvstendig datasett som leveres for seg gjennom Norge digitalt, av Miljødirektoratet. De siste årene har det også kommet inn foreslåtte naturvernområder, som er viktige å vite om i planarbeid, og også forskrifter om utvalgte naturtyper og prioriterte arter som med de naturområder som er definert angir viktige arealer i planarbeid. Også andre data om naturverdier er utviklet. I sum betyr dette at en serie datasett fra Miljødirektoratet er relevante som del av DOK, dvs flere enn det som opprinnelig lå i FKB
- FKB har inneholdt viktig informasjon om bygninger, adressepunkt og eiendomsgrenser. Disse dataene forvaltes nå i Matrikkelen og er derfor ikke lenger definert å være en del av FKB. Datagrunnlaget i Matrikkelen er direkte tilgjengelig gjennom oppslag i databasen (bruk av tjenester) i tillegg til at det distribueres datasett som tidligere. Matrikkelen har altså viktige opplysninger som er kjerneopplysninger for oppfølging etter pbl. Det blir nå presisert at ikke bare utvalget i FKB men øvrig informasjon i matrikkelen er del av DOK.
- FKB-produktene N5 Raster, N5 Kartdata og N20 Kartdata inneholder fortsatt samme datagrunnlag som ØK. Her hentes altså matrikkeldata, kulturminner og verneområder inn i tillegg til FKB-dataene.

Kravene om å utsjekke faglige forhold i pbl-prosessene har økt både i bredde og dybde, for eksempel knyttet til samfunnssikkerhetsaspekter som flom og skred eller ulike sektors arealinteresser.

Det offentlige kartgrunnlaget har oppstått fra FKB. Forståelsen og forutsetningene for hvordan det offentlige kartgrunnlaget er bygget opp, har endret seg som en følge av utviklingen av Norge digitalt og framveksten av den geografiske infrastrukturen, som fra 2010 er juridisk definert i geodataloven. Den store økningen i realisering og tilgjengeliggjøring av kvalitetsinformasjonen fra det offentlige de siste årene, gir muligheter for en strukturert oppfølging av det offentlige kartgrunnlaget overfor kommune og stat.

2. Hvem og hvordan defineres det offentlige kartgrunnlaget?

Følgende prosess skal legges til grunn for å avklare hvilke datasett som benevnes "Det offentlige kartgrunnlaget".

I: Kilde - alle data fra statlige etater og kommuner.

Dette utgjør den store samlingen av offentlig informasjon. Gjennom den geografiske infrastrukturen gjøres det som finnes tilgjengelig. Opplysningene skal ligge i nasjonal geoportal.

Kun deler av denne samlingen av data er relevant for pbl-relaterte prosesser. Det må derfor foretas et utvalg for å identifisere relevant geografisk informasjon.

II: Mulige DOK-data – pbl-relevante data – en kandidatliste for DOK:

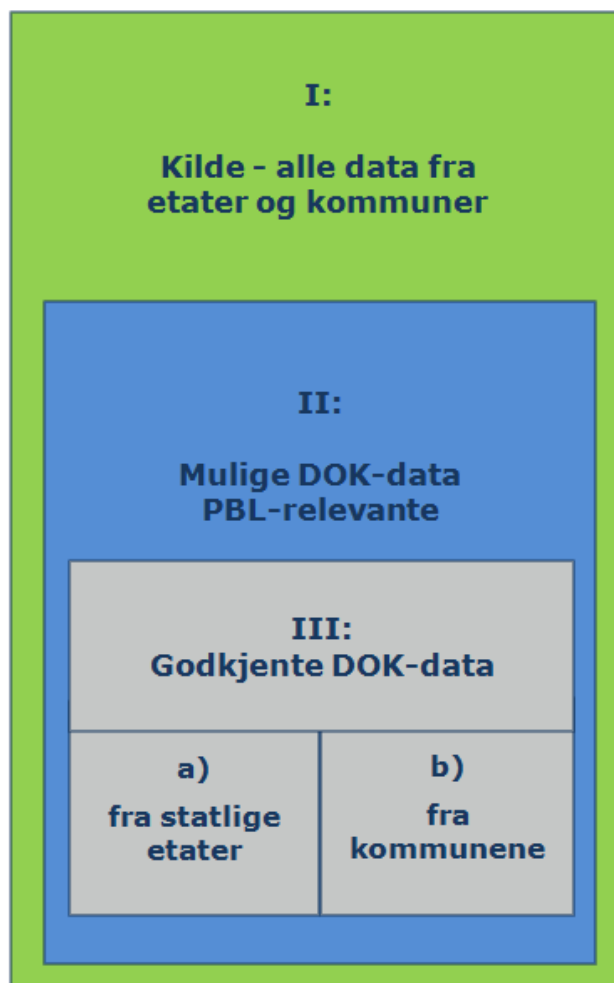
Ut fra kjennskap til hele samlingen av offentlige data foretar Kommunal- og moderniseringsdepartementet, som ansvarlig for oppfølgingen av pbl., et utvalg av mulige data som skal utgjøre det offentlige kartgrunnlaget.

Det skal defineres en samling kvalitetssikret geografisk informasjon som har stor relevans for pbl-prosesser.

Kriteriene for denne overordnede silingen av informasjon er at

- data skal ha betydelig relevans i forhold til en eller flere av pbl-prosessene
- det foreligger geografiske data av god kvalitet og betydelig dekning sett i forhold til de prosesser de skal brukes innen
- det finnes eller er under utvikling nasjonal spesifisering av de geografiske dataene
- data har et potensial for å følge tekniske krav som gjelder for det offentlige kartgrunnlaget

Departementet foretar utvelgelsen i samråd med nasjonale fagetater og etter årlige prosesser der kommuner, fylkeskommuner og andre interessenter i pbl-prosesser gis mulighet for å komme med innspill til revisjon av listen.

Kartverket som geodatakoordinator organiserer arbeidet med å få inn revisjonsinnspill;

- Nasjonale etater og kommuner har en løpende mulighet til å gi innspill til endringer til DOK-listen og også til endringer knyttet til tekniske krav.
- Temadataforum og Geovekstforum benyttes som diskusjonsarenaer for innholdet i DOK. Kartverket samler i løpet av året opp innspill som kommer fra kommuner og nasjonale etater og legger disse fram for foraene.
- Det legges også opp til at regionale fora har en rolle i å fange opp endringsbehov. Kartverket følger opp de fylkesvise geodatautvalgene der dette tas opp. Underutvalg som plan- og temadatautvalg nyttes der en finner det hensiktsmessig.

- Kartverket foretar grovvurdering av det som er spilt inn fra fagetater og kommuner, og vurderer forslag i henhold til klart definerte krav. Kartverket utarbeider forslag til revisjon i samråd med berørte fagetater og legger forslaget fram for departementet. Departementet stadfester revisjon og revidert liste og endringer i tekniske krav publiseres. Det legges opp til at publisering av liste gjøres innen 15. januar hvert år slik at det blir en årlig gjeldende liste over "mulige DOK-data" og tilsvarende en stadfestet versjon av "tekniske krav" hvert år. Publisering gjøres ved at veileder med vedlegg revideres og publiseres.
- En mulig DOK-liste vil fungere som en slags prioriteringsliste, der tiltak settes i verk (data kvalitetsheves og dokumenteres).

III: Godkjente DOK-data – årlig vedlikeholdt liste

Ut fra tekniske og administrative krav til det offentlige kartgrunnlaget og de innmeldte forslagene til datasett, blir enkelte av disse godkjent som DOK-data. De har da vært gjenstand for en kvalitetsvurdering. Kun data som innfrir kravene defineres som DOK-data. For oversikt over gjeldende krav, se kapittel 6.

Kartverket som geodatakoordinator foretar den tekniske vurderingen av kandidat-datasettene for det offentlige kartgrunnlaget og konkluderer med hvilke av datasettene som er godkjente. Kartverket vil få til teknisk godkjenning data fra to kilder a) fra statlige etater b) fra kommunene. I sum utgjør dette det "godkjente eller gjeldende offentlige kartgrunnlaget"

- Statsetatenes DOK
 - Dette representerer statens bidrag knyttet til det offentlige kartgrunnlaget. Mange ulike statlige etater vil levere viktige deler av sine data inn som DOK. De foretar selv tilretteleggingen av informasjonen slik at data er i henhold til kravene.
- Kommunens DOK
 - o Kommunene kan også etablere egne datasett ut over det som staten leverer av DOK. De skal forholde seg til samme tekniske krav som statlige etater.

Listen over godkjente DOK-datasett holdes oppdatert i nasjonal geoportal -

<http://www.kartverket.no/Geonorge/>

3. Oppgaver og ansvar - Kartverket

Kartverket som nasjonal geodatakoordinator skal følge opp statsetater og kommuner. Oppfølgingen bygger på og koordineres med øvrige oppfølgingsaktiviteter i henhold til geodataloven.

Koordinering og oppfølging nasjonalt

- Kartverket er ansvarlig for oppfølging av de nasjonale etatene og deres leveranser. Erfaringene fra Norge digitalt tilsier at det er nødvendig med oppfølging av at dataleverandørene ivaretar de kravene som er satt for at et datasett skal inngå i det offentlige kartgrunnlaget. Denne oppgaven er regulert gjennom geodataloven.
- For alle etater som er ansvarlige for aktuelle nasjonale geodata som inngår i det offentlige kartgrunnlaget, skal Kartverket kontrollere at leverandørens egenkontroll og dokumentasjon er i henhold til kravene.
- Kartverket vil i dette arbeidet arbeide i nær kontakt med departementet og rapportere til departementet.

Kartverkets oppfølging overfor kommune og på fylkesnivå

- Kartverket følger opp
 - o Leveransene til det offentlige kartgrunnlaget som hver kommune står for.
 - o Hver kommune for å påse at kommunen foretar en stadfesting av datainnhold som skal utgjøre det offentlige kartgrunnlaget i kommunen. Dette inkluderer både statsetatenes data og kommunenes egne data. Rutiner for oppfølging samordnes med Kartverkets øvrige oppfølging av kommunene i forbindelse med Geovekst og Norge digitalt. Konkret legges det opp til at det innføres en egen sjekklister som gjelder DOK i den kommunale geodataplan/FDV-avtale (FDV = Forvaltning, Drift og Vedlikehold).
- Kartverkets fylkeskartkontor
 - o følger opp kommuner og regionale aktiviteter
 - o må ha god dialog med kommunene og bistå ved behov med råd og veiledning, de bør også bidra med tilrettelegging for opplæring av brukerne. Dette arbeidet bør gjøres i samarbeid med de statlige aktører.

Fellesløsninger

- Nasjonal geoportal med tilleggende funksjoner skal brukes som dokumentasjons- og distribusjonssted for det offentlige kartgrunnlaget. Kartverket skal sørge for at nødvendig dokumentasjon legges ut på geoportalen. Det vil som del av den nasjonale geoportalen bli tilgjengelig spesifikasjoner, maler, veiledere og rutinebeskrivelser for å lette realisering av det offentlige kartgrunnlaget.
- Kartverket skal etablere fellesløsninger der dette kan hjelpe kommuner eller statlige etater i å realisere det offentlige kartgrunnlaget. Fellesløsninger og funksjoner vil i stor grad bygge på nasjonale løsninger i henhold til oppfølgingen av geodataloven – dvs oppfølging av den nasjonale geografiske infrastrukturen.

4. Oppgaver og ansvar - statlige etater

Forskriften definerer at det offentlige kartgrunnlaget skal etableres i et samarbeid mellom kommunene og staten. Staten gjennom departementer og statlige fagetater vil kunne bidra på flere måter.

Etaten bidrar med:

- Kartlegging, etablering og forvaltning av egen faginformatjon i form av geografiske databaser som er definert som del av det offentlige kartgrunnlaget.
- Etablering av produktspesifikasjoner som fagorgan.
- Kartleggingsveiledere og veiledning knyttet til etablering av datasett der kartlegging skjer på kommunenivå
- Organisering av mottaksrutiner for data som etableres av kommunene eller som etableres av forslagsstillere der disse blir bedt av kommunen å framskaffe supplerende geografisk informasjon. (Som oftest vil slik informasjon kunne inngå i eksisterende databaser i etaten og supplere eksisterende informasjon.)
- Faglig kontroll av egne data, slik at de tilfredsstiller bruksbehov for oppgaver etter pbl.
- teknisk kontroll av egne data og sørger for at dataleveranser følger generelle tekniske krav og dokumentasjonskrav knyttet til det offentlige kartgrunnlaget, og i tillegg følger opp geodatalovens øvrige krav, bl.a. når det gjelder tjenester

Etaten kan delta sammen med kommuner i felles satsninger for å realisere datasett i det offentlige kartgrunnlaget, som for eksempel slik det skjer gjennom Geovekst når det gjelder FKB.

5. Oppgaver og ansvar – kommune- og fylkesnivå

DOK i fylkesvise geodataplaner

For å planlegge og holde oversikt over utviklingen av det offentlige kartgrunnlaget legges det opp til at koordinering og tiltak defineres i de fylkesvise geodataplanene. Det skal defineres hvem som utarbeider, er ansvarlig for og leverer datasettet, om det er kommunen, en statlig etat eller at det gjøres gjennom et samarbeid.

Arbeidet med planene koordineres av Kartverket og gjøres i geodatautvalgene i fylkene. Disse fungerer som regionale samarbeidsarenaer innenfor Norge digitalt-samarbeidet.

Kommuner med samme utfordringer oppfordres til å velge de samme datasettene.

DOK i kommunen - oversikts- og tiltaksliste

Det offentlige kartgrunnlaget i en kommune består av både kommunale og statlige datasett. Hver kommune skal dokumentere sitt datasettutvalg.

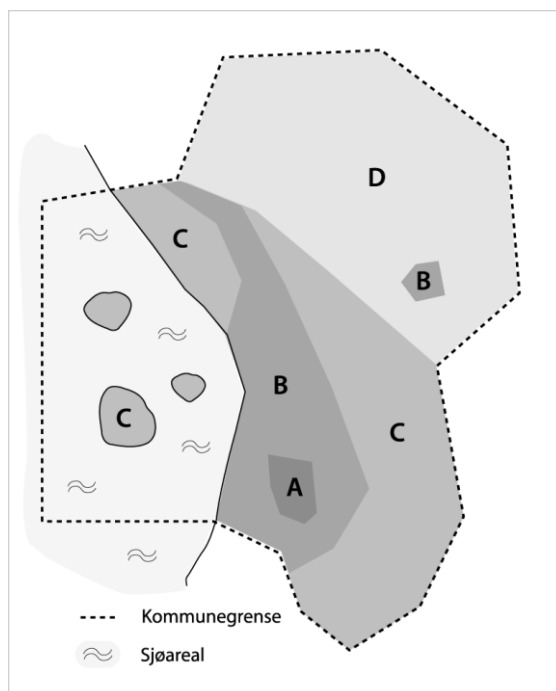
Kommunen må løpende gjøre vurderinger av om disse datasettene er tilstrekkelig til å dekke behovene i prosesser etter pbl. Dersom tilgjengelige data ikke tilfredsstillende behovet, så bør kommunen vurdere å iverksette tiltak som revisjon eller kvalitetsheving av datasett. Tiltakene dokumenteres i de kommunale FDV-avtalene og sammenstilte opplysninger om kommunen skal inngå i de fylkesvise geodataplanene. Samarbeidet mellom kommunene og de statlige etatene skal baseres på inngåtte geodataplaner, som i dag omfatter hele fylker. Planene skal oppdateres med jevne mellomrom. Det er i dag slike planer for de fleste fylker. Geodataplanene forutsetter inngåelse av såkalte [FDV-avtaler](#) med kommunene (forvaltning, drift og velikehold). Avtalene regulerer det kontinuerlige ajourholdet av FKB og de andre kommunale datasett som inngår i det offentlige kartgrunnlaget.

Gjeldende standard er "Kart og geodata" ([Geodatastandard](#)) utarbeidet av Statens kartverk.

Det offentlige kartgrunnlaget skal være systematisk og tematisk organisert i naturlige grupper som uavhengige primærdatasett. Primærdatasettene skal omfatte fysiske og administrative, miljø- og ressursmessige forhold av betydning for oppgaver etter pbl., herunder eiendomsforhold og konsekvensutredninger. Data som naturlig danner sammenhengende nettverk eller flater skal ha en datastruktur som understøtter dette. Primærdata skal ikke være begrenset til å presenteres på en bestemt kartografisk måte eller i bestemte målestokker. Tilleggsdata som er nødvendig for å produsere bestemte kartbilder (presentasjonsdata) skal holdes separat fra de enkelte primærdatasettene. Kartgrunnlaget skal omfatte presentasjonsdata tilpasset de vanligst brukte kartpresentasjonene i kommunens plan- og byggesaksbehandling. I tidligere kartforskrift var det gitt bestemmelse om analogt kartgrunnlag. I praksis er det ikke lenger aktuelt å utarbeide slikt kartgrunnlag.

DOK i kommunen - soneinndeling for kvalitets- og nøyaktighetsklasser

Kommunen vurderer om det er ønskelig å definere flere nøyaktighets- og kvalitetsklasser av et datasett (som gjelder for ulike soner i en kommune). Slike soneinndelinger kan kun defineres dersom det er åpnet for ulike kvalitetsklasser i produktspesifikasjonen, slik som det f. eks er gjort for FKB-datasettene, der FKB er delt inn i kvalitetsklassene A, B, C og D.

Figur 3. Eksempel på kartdekningen i en kommune med delområder i ulike FKB-standarder.

Nasjonale etater bør vurdere behovet for å etablere opplegg for ulike kvalitetsklasser (nøyaktighet og detaljeringsgrad) av datasett som defineres i produktspesifikasjonene for det enkelte datasett. Dersom kommunen ønsker å definere soner for ulike kvalitetsklasser av andre data enn FKB kan en gjøre dette i hht § 5 tredje ledd. Oppdateringsrutinene vil i utgangspunktet basere seg på en kombinasjon av løpende administrative saksbehandlingsrutiner og periodisk oppdatering med f.eks. fotogrammetriske kartleggingsmetoder. Grunnlaget for den administrative oppdateringen framgår av forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker. Regler om oppdatering av matrikkelen framgår av [matrikellova](#) med forskrifter. Informasjon om kartdata finnes bl.a. på Internett under Kartverket: <http://www.kartverket.no/Kart/Kartdata/Vektorkart/FKB/>

Hvis kommunen etablerer data i samarbeid med flere interessenter, må det gjøres avveining av soneinndeling og prioritering av områder for realisering av ulike datakvaliteter i et samarbeid mellom interessentene, som i Geovekst.

DOK - tilleggsinnhenting av informasjon fra forslagsstiller

Kommunen kan i henhold til forskriften kreve tilleggsinformasjon fra forslagsstiller dersom informasjonen som kommunen har ikke er tilfredsstillende som saksunderlag for å belyse saken.

Kommunen bør når det bes om tilleggsregistreringer

- a) Avgrense arealet f. eks et planområde, en eiendom eller lignende.
- b) Informere tiltakshaver om hvor produktspesifikasjon og tekniske krav finnes.
- c) Presisere overfor tiltakshaver at data skal leveres i henhold til de generelle tekniske krav som gjelder for DOK samt de konkrete krav som ligger i produktspesifikasjonen.
- d) Kontrollere mottatte data i henhold til gitte krav.
- e) Innarbeide mottatte data dersom dette er data som kommunen har et forvaltningsansvar for.
- f) Sørge for videre distribusjon av data til nasjonal etat dersom etaten har mottaksordninger for slike data.

6. Tekniske krav og kvalitetskontroll

Det offentlige kartgrunnlaget utgjør et viktig faglig grunnlag for prosesser etter pbl. Det stilles særlige kvalitetskrav til det offentlige kartgrunnlaget, fordi disse geografiske dataene brukes i store offentlige prosesser og som input i juridiske prosesser som kan ha stor innvirkning på offentlig og privat virksomhet. Krav knyttet til det offentlige kartgrunnlaget knytter seg i utgangspunktet til tekniske krav til datasett og tjenester og innholdskvalitet på dataene.

Felles tekniske krav

Det offentlige kartgrunnlaget beskrives i tidligere veileder fra departementet med en del tekniske krav. Opplegget videreføres ved at det presiseres en serie felles tekniske krav gjeldende for alle slike data.

De felles tekniske krav som gjelder er;

Geografiske data

- Format – vektordata: skal kunne leveres på sosi-format,
- Format – rasterdata: leveres på format definert i produktspesifikasjonen
- Datainnhold og struktur: skal være i henhold til SOSI produktspesifikasjon
- Koordinatsystem: Data skal kunne leveres med i koordinatsystem/datum Euref89, UTM sone 32, 33, 35 og 36, dvs. de soner som brukes i kommunene og innen pbl's virkeområde
- Øvrige kvalitetskrav definert og dokumentert i hver enkelt produktspesifikasjon skal være innfridd

Dokumentasjon

- Metadata skal foreligge for alle datasett etter gjeldene krav i geodataloven, i praksis i henhold til webskjema i nasjonal geoportal. Innhold og kvalitet, eller mangler ved datasettet angis.
- Produktspesifikasjon: For alle data som foreligger skal det foreligge en gyldig produktspesifikasjon. Denne skal følge nasjonal mal og opplegg for produktspesifikasjoner og inkluderer en uml-modell.
- Produktark med bruksperspektiv: Hvert datasett skal ha en brukerrettet dokumentasjon som særlig legger vekt på dataenes egnethet til oppgaver etter pbl.
- Presentasjonsregler: For hvert datasett skal det foreligge dokumenterte presentasjonsregler. Dersom det er aktuelt med alternative presentasjonsregler, der det kan presenteres flere avledete temakart over ett datasett, må hver versjon dokumenteres. Det er ønskelig at de presentasjonsreglene som utvikles legger vekt på at kartene skal være egnet til oppgaver etter pbl.

Tilgang

- Det foreligger en tilgangsløsning for vektor/rasterdata for de geografiske dataene (der en kan få gjeldende versjon av innholdet i basen). Dette kan skje gjennom en fellesløsning i nasjonal geoportal eller i etatens eller kommunens nedlastingsløsning

Geodatalovens krav

- Leveransene skal i tillegg være i henhold til geodatalovens øvrige tekniske krav knyttet til metadata/dokumentasjon, data og nettjenester.

Oversikt over tekniske krav og praktisk forståelse av disse finnes som oversikt på <http://www.kartverket.no/Geonorge/>

Tekniske krav er ytterligere beskrevet i dokumenter knyttet til den geografiske infrastrukturen som er tilgjengelige samme sted. Kravene bygger på brukerkrav knyttet til bruk i oppgaver etter pbl. På overordnet nivå er brukerkrav forankret i internasjonale ISO og OGC standarder, europeiske spesifikasjoner i henhold til Inspire-direktivet, den nasjonale bransjestandarden SOSI og nasjonale spesifikasjoner avtalt i den geografiske infrastrukturen Norge digitalt.

Leveranseveiledning, maler og verktøy for å realisere data og dokumentasjon i henhold til kravene finnes tilgjengelig fra den nasjonale geoportalen.

Innholdskrav og kvalitetskrav knyttet til det enkelte datasett

Målet med dataene som inngår i det offentlige kartgrunnlaget er at de har et faglig innhold som er tilfredsstillende sett i forhold til de oppgaver de skal brukes til.

De geografiske dataene etableres gjennom ulike prosesser. Det er et meget stort spenn i typer data i det offentlige kartgrunnlaget, fra matrikkeldata om grunneiendommer, bygninger og adresse, til geologiske forekomster eller oppdrettsanleggenes plassering. I noen tilfeller er kommuner saksbehandler og legger inn informasjon i basene, i andre tilfeller gjennomføres feltarbeid, i ytterligere andre situasjoner kjøpes flybildekonstruksjon eller data rapporteres inn fra private borefirma. Det er derfor viktig å kunne spesifisere individuelle innholds- og kvalitetskrav for hvert datasett som inngår i det offentlige kartgrunnlaget.

Produktspesifikasjonen benyttes for å definere innholdet og kvaliteten det enkelte datasettet skal ha.

- En samordnet spesifisering for etablering og vedlikehold som beskriver i detalj forventet innhold for de data som skal samles inn, dvs. hvilke opplysninger som skal kobles til de geografiske objektene.
- Det angis forventet nivå for fullstendighet og nøyaktighet som skal ligge i dataene. Dersom det er flere alternative nøyaktighetsklasser så skal det spesifiseres her.
- Data det er relevant å kreve geografisk dokumentasjon av kartlagte dekningsområder for skal tas med i spesifiseringen. Dette kan for eksempel være tilfelle for rasfarekart, der det er vesentlig å vite om "et tomt, hvitt område" betyr at det "ikke er rasfare" eller at det "ikke er kartlagt" Ofte mangler slik informasjon selv om dette er vesentlig informasjon for bruk i bl.a. planprosesser.

Det er flere brukere av spesifiseringene

- Nasjonale etater og kommuner som skal etablere data. Innhold realiseres i henhold til tilgjengelige økonomiske, administrative og faglige ressurser.

- Forslagsstillere som blir pålagt å etablere tilleggsinformasjon. Kommunen kan be forslagstiller framskaffer tilleggsinformasjon dersom det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon for å behandle saken. Dersom kommunen ber om geografisk tilleggsinformasjon, så skal slik informasjon etableres i henhold til en produktspesifikasjon. I denne spesifikasjonen vil en finne kvalitetskriterier for hvordan kartleggingen skal utføres. Det er opp til kommunen å kommunisere et slikt krav overfor forslagstillere. Kommunen kan legge slike data inn i det offentlige kartgrunnlaget dersom leveransen sees som verdifull for gjenbruk senere.
- Konsulenter/kartleggingsfirmaer kan være brukere hvis disse gjør tilleggskartlegging. Bruk av de nasjonale spesifikasjonene vil forenkle kommunenes dokumentasjonsbehov, ved at en kan henvise til den nasjonale spesifikasjonen. Videre vil en slik nasjonal spesifikasjon bidra til en ensartet kartlegging på tvers av/over kommunegrenser, noe som gjør sammenligning, og interkommunal eller regional bruk lettere.

For å oppnå god innholdskvalitet vil også andre tiltak være aktuelle;

- Faglig kartleggingsveileder
 - o For regionalt og lokalt innsamlede data bør det foreligge en faglig kartleggingsinstruks-/kartleggingsveileder. Det er de nasjonale fagetatene som etablerer slike faglige kartleggingsveiledere.
- Veiledning og kurs knyttet til kartlegging, etablering og forvaltning:
 - o For mange av datasettene i det offentlige kartgrunnlaget er det prosjekter for innsamling og vedlikehold, og det blir tilbudt veiledning fra nasjonale eller regionale etater.
- Forvaltningssystem for lagring av informasjon
 - o Flesteparten av dataene i det offentlige kartgrunnlaget vil bli lagt inn i nasjonale forvaltningssystem der det er regimer for faglig kvalitetskontroll ved innlegging av informasjonen.

Faglig innholdskontroll og teknisk kontroll

Estatenes egenkontroll

- Den tekniske kontrollen gjøres ut fra kravene som gjelder for det offentlige kartgrunnlaget og i henhold til geodataloven. Alle leverandører skal utføre slik kontroll før data tilgjengeliggjøres.
- Etatene som leverer data skal også gjøre en innholdskontroll ved å påse at data holder en kvalitet som er akseptabel sett i forhold til at data skal brukes i oppgaver etter pbl.

Kartverkets sluttkontroll

- Før data blir godkjent som DOK-data foretar Kartverket en gjennomgang av den tekniske kvaliteten på dataene og innhenter opplysninger om at faglige egenkontroll har vært utført.

Årsversjoner

Det skal lagres årsversjoner av dataene i det offentlige kartgrunnlaget i henhold til § 4. Det er viktig for å kunne gjenskape historiske data for å utvikle statistikk eller for å kunne gå tilbake til den informasjon som lå til grunn for et vedtak eller en planbehandling. Den som er eier eller originaldatavert har ansvar for å ta en slik kopi. Gjennom geodataplanleggingen og den konkrete oppfølgingen i FDV-avtaler dokumenteres ansvaret for originalen. Hvis kommunen velger å legge data inn i regionale eller nasjonale baser, vil årsversjonen bli tatt vare på der fellesdatabasen ligger - slik det er tilfelle bl.a. for FKB som det kopieres årsversjoner av hos Kartverket.

Datakopier bør tas ved behov. En del databaser har full historikk i databasen, slik at en kan gjenkalle en historisk kopi ut fra en gitt dato. Dette er funksjonelt og nyttig der innholdet i databasen endres hyppig.

Tematisk inndeling for det offentlige kartgrunnlaget

Det brukes en tematisk inndeling av det offentlige kartgrunnlaget. Departementet anbefaler følgende overordnede tematiske inndeling:

- Basis geodata
- Forurensning
- Friluftsliv
- Geologi
- Kulturminner
- Sjø og kyst
- Landbruk
- Landskap
- Natur
- Samferdsel
- Energi
- Samfunnssikkerhet

Den tematiske inndelingen kan gjøres hierarkisk, dvs. med undernivåer. Hvert datasett i det offentlige kartgrunnlaget plasseres under en av kategoriene. I konkrete arbeidsprosesser kan det alternativt brukes spesialtilpassede inndelinger, for eksempel kan det være aktuelt å legge til befolkning eller byggerestriksjoner som tema som etter gjeldende veiledning ikke forutsettes dekket med datasett i det offentlige kartgrunnlaget.

Krav om kartlegging

I utgangspunktet skal kommunen sørge for at det foreligger et oppdatert offentlig kartgrunnlag for de formål som framgår av plan- og bygningsloven, jf. plan- og bygningsloven

§ 2-1 første ledd. Kommunen inkluderer data fra statlige etater og disse tilleggsdataene utgjør deler av det offentlige kartgrunnlaget for kommunen. Kommunen har imidlertid ikke plikt til å ha klart et offentlig kartgrunnlag i den nøyaktighets- og detaljeringsgrad som kreves for ethvert privat utbyggingstiltak som måtte komme opp.

I noen tilfeller kan kommunen kreve at den som fremmer planforslag, konsekvensutredning eller søknad om tiltak etter plan- og bygningsloven, selv framskaffer geodata når dette er nødvendig for å ta stilling til forslaget, jf. § 6.

Følgende eksempel kan illustrere forholdet mellom kommunens plikt og hva som kan pålegges forslagstiller: Et område i kommunen var i tidligere kommuneplan angitt som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF). Det offentlige kartgrunnlaget må i dette tilfellet tilfredsstillende kommunens behov for å drive kommuneplanlegging, tilsvarende f.eks.

”Økonomisk kartverk” i målestokk 1:5000 eller kartdatabasestandarden FKB-C². Kommunen må holde dette grunnlaget oppdatert. Anlegges det f.eks. en ny vei, må kommunen selv eller gjennom samarbeidsavtaler, sørge for at denne legges inn i det offentlige kartgrunnlaget. Området legges så i ny kommuneplan ut til byggeområde. Dette krever at området kartlegges ut i fra de krav som reguleringsplanarbeidet setter, tilsvarende f.eks. ”Teknisk kartverk” i målestokk 1:1000 eller kartdatabasestandarden FKB-B. Kommunen bestemmer imidlertid selv når den vil starte opp reguleringsplanarbeidet. Den nye kommuneplanen utløser således ikke noen umiddelbar plikt for kommunen til å forbedre det offentlige kartgrunnlaget. Hvis en privat forslagstiller i denne situasjonen vil fremme eget forslag til reguleringsplan, og ikke vil vente på kommunen, kan kommunen pålegge forslagstiller å foreta de nødvendige kartarbeidene. Hvis kommunen ikke velger å gi slikt pålegg, må kommunen foreta de nødvendige kartarbeidene selv, slik at det kan utarbeides et basiskart med tilstrekkelig nøyaktighet og detaljering. Kravene til et tilfredsstillende utarbeidet plankart basert på et tilstrekkelig nøyaktig og detaljert basiskart, må senest være imøtekommet i det forslaget som legges ut til offentlig ettersyn.

Forholdet kan utdypes med utgangspunkt i følgende utbyggingseksempel: For en eksisterende boligeiendom ønskes fradelt tre tomter med oppføring av tre nye eneboliger. Er utbyggingsforslaget i samsvar med reguleringsplan, kreves normalt ikke tilleggskartlegging. Hvis en eller flere av bygningene skal oppføres så nær eiendomsgrensene at dette kan kreve dispensasjon, kan det være nødvendig å foreta kontrollmålinger av kritiske avstander, men ingen landmålingsteknisk kartlegging. Det samme vil gjelde om utbyggingseksempelen ligger i et LNFR-område, dersom tiltaket er i samsvar med planbestemmelsene, selv om kartgrunnlaget her sannsynligvis bare vil være økonomisk kartverk eller tilsvarende. Det samme vil også gjelde om eksempelet ligger i et uregulert strøk, men hvor kommuneplanen ikke krever reguleringsplan før utbygging.

Heller ikke søknad om tiltak som krever omregulering eller vidtrekkende dispensasjon fra plan, krever tilleggskartlegging dersom kommunens kartgrunnlag er godt nok. Hvis f.eks.

² FKB – Felles kartdatabase. Se merknad til § 5 andre ledd.

eiendommen i overnevnte eksempel er regulert til annet formål i en gjeldende reguleringsplan, f.eks. til barnehage, må det legges til grunn at nødvendig kartgrunnlag allerede er på plass. Dette vil være tilfellet selv om reguleringsplanen er gammel, da det er kommunens ansvar å holde kartgrunnlaget oppdatert. Hvis situasjonen derimot er slik at kommuneplanen krever at det utarbeides reguleringsplan, og området bare er dekket av topografisk kart i mindre målestokk (fordi området f.eks. inntil nylig var utlagt til LNFR-område), vil utbyggingseksempellet normalt kreve tilleggskartlegging. Kommunen kan likevel ikke kreve tilleggskartlegging, dersom kommunen finner at eksisterende kart gir et tilstrekkelig grunnlag for å kunne vurdere den konkrete saken. For å behandle en begrenset fortetting som i overnevnte eksempel, som åpenbart ikke er del av en større utbygging, for eksempel i tilknytning til et gårdstun i et landbruksområde, kreves etter forholdene ikke nødvendigvis et detaljert teknisk kartverk.

Kommunen kan på samme måte kreve tilleggskartlegging knyttet til vesentlige fagtema som ras, flom, stabilitetsvurdering mv fra forslagsstiller dersom det offentlige kartgrunnlaget for dette temaet ikke er tilstrekkelig for å behandle og vurdere saken. Kommunen bør kreve at alle typer tilleggsdata skal avleveres av forslagsstiller på en form som samsvarer med gjeldende produktspesifikasjon og øvrig krav til det offentlige kartgrunnlaget. Henvising til produktspesifikasjoner vil på en enkel måte kunne gi forslagstillere og deres konsulenter en klar formening om det som kreves av tilleggsinformasjon.

Forholdet til forvaltningsloven

Departementet viser til at krav om kartlegging eller om å levere data i digital form, ikke avskjærer forslagstillers mulighet til å fremme sin sak uten å etterkomme pålegget.

Forslagstiller vil fortsatt ha rett til å fremme privat reguleringsplanforslag uten å etterkomme et slikt krav og få det behandlet av kommunen. Kommunen kan da velge å se bort i fra sitt tidligere pålegg og likevel fremme reguleringsforslaget. Det vil i så fall bli kommunens ansvar å utarbeide et forsvarlig forslag, herunder utarbeide nødvendig kartgrunnlag. Velger kommunen ikke å fremme reguleringsforslaget, f.eks. med henvisning til at nevnte krav ikke er oppfylt, er ikke det i seg selv grunnlag for klage etter forvaltningsloven § 28. Et reguleringsforslag er uansett ikke å anse som en "søknad" som en forslagstiller har rettskrav på å få "innvilget" eller "avslått". Departementet anser derfor ikke en avgjørelse om ikke å fremme en innsendt reguleringsplan, som et enkeltvedtak. En slik avgjørelse er det følgelig heller ikke adgang til å påklage, jf. NOU 2001:7 s. 138.

Tilsvarende vil gjelde ved forslag om konsekvensutredning. Når det gjelder avgjørelser under en konsekvensutredningsprosess, vil slike avgjørelser som hovedregel ikke være enkeltvedtak, men være prosessledende avgjørelser under saksbehandlingen.

Kommunens bestilling av karttjenester i forbindelse med egne kartleggingsarbeider, reguleringsplanforslag og kommuneplanarbeid, er et avtalemessig forhold og reguleres ikke av bestemmelsene i §§ 6 til 8. De generelle avtalerettslige reglene regulerer slike bestillinger.

Sensitiv informasjon

Flere etater har sensitiv informasjon som er relevant i ulike prosesser etter pbl. Det er hensiktsmessig at slik informasjon blir del av det offentlige kartgrunnlaget, og at det beskrives/finnes mekanismer for å få til dataflyt på sensitiv informasjon (sårbare arter, sårbare kulturminner, ledninger, drikkevann, eierinformasjon, objekter som ammunisjon og sprengstofflagre mv.). Passordregimer og kryptering kan være mekanismer.

Leveranse til det offentlige kartgrunnlaget betyr i realiteten at dataene gjøres offentlige for et bredt spekter/er åpen for alle. Dette setter begrensninger for hva som kan gis av data over eksempelvis befolkningen. Statistikkloven har strenge krav til anonymisering eller individvern.

Informasjonssikkerhetshensyn tilsier at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) sine data ikke vil kunne flyte like enkelt og åpent som andre data i det offentlige kartgrunnlaget. De håper likevel å kunne etablere en tilfredsstillende dataflyt for kommuner og andre brukere. Datasett er blitt åpnet for innsyn i kart og database gjennom en passordbelagt løsning. Arealplan- og byggesaksbehandlere i kommunene blir tilbudt tilgang.

Tilgang til geodatasett og geodatatjenester skal ikke gis i strid med lovpålagt taushetsplikt.

Ved utlevering av informasjon til kommuner eller andre, eksempelvis for å kartlegge hensynssoner rundt kabler i bakke og luftledninger, er det tilstrekkelig å gi informasjon om avgrensede områder. Dette er en ordning som er på plass i dag i form av kabelpåvisning eller påvisning ved arbeid i nærheten av høyspentlinjer.

Del 3: Merknader til vedlegg I og II i forskriften

1. Arealformål

Der man ikke finner relevant arealformål i vedlegg 1, bør man undersøke om de er dekket opp av hensynssoner i vedlegg II b .

Arealformålene og hensynssonene kan suppleres med bestemmelser innenfor lovens rammer for å tydeliggjøre bruken.

Ytterligere underdeling eller presisering av arealformål kan i reguleringsplan (rp) gjøres med bestemmelser.

På regionalt nivå benyttes koder for kommuneplan (kp) så langt de passer.

Om kombinasjoner:

På kommuneplannivå skal kun kp-koder benyttes. På rp-nivå benyttes rp-koder.

Det er ikke adgang til å benytte andre hovedformål eller underformål enn dem som framgår av tabellen.

I kommuneplanens arealdel er det ikke adgang til å kombinere hovedformål for samme areal, jf. plan- og bygningsloven § 11-7 første ledd nr. 1-6.

Underformål under et hovedformål kan kombineres innbyrdes og med hensynsoner.

Lagdelt plan regnes ikke som samme areal. I lagdelt plan kan derfor hovedformål kombineres på geografisk sammenfallende vertikalnivåer, jf. kart- og planforskriften § 9 tredje ledd.

I reguleringsplan kan man kombinere hovedformål for samme areal, jf. plan- og bygningsloven § 12-5 første ledd nr. 1-6. Underformål kan fritt kombineres.

Kombinasjonskodene i eksempelvis 1800-serien er således ikke uttømmende for hvilke kombinasjoner av underformål som kan anvendes. Underformål under et hovedformål kan også kombineres med underformål under annet hovedformål så langt det ikke er motstrid mellom formålene når virksomheten/bruken finners sted.

Ved bruk av kombinasjonskodene må man bruke egenskapen ..BESKRIVELSE i SOSI for å gi en nærmere presisering av hvilke formål som inngår i kombinasjonene.

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
Nr. 1 – BEBYGGELSE OG ANLEGG			Nr. 1 – Bygningar og anlegg
Bebyggelse og anlegg <ul style="list-style-type: none"> <i>Koden kan benyttes som overordnet arealformål uten ytterligere detaljering på kommuneplannivå. Det bør i så fall lages bestemmelser som skal være retningsgivende for reguleringsplan.</i> <i>Interne veger og nødvendig teknisk infrastruktur inngår i formålet</i> 	1001	1001	Bygningar og anlegg
Boligbebyggelse	1110	1110	Bustader
boligbebyggelse-frittliggende-småhusbebyggelse		1111	bustader-frittliggjande-småhus
boligbebyggelse-konsentrert-småhusbebyggelse		1112	bustader-konsentrert-småhus
boligbebyggelse-blokkbebyggelse		1113	bustader-blokker
garasjeanlegg for bolig-/fritidsbebyggelse		1119	garasjeanlegg for bustader-/fritidsbusetnad
Fritidsbebyggelse	1120	1120	Fritidsbusetnad
fritidsbebyggelse-frittliggende <i>Kan bl.a. omfatte</i> <ul style="list-style-type: none"> <i>Rorbu</i> <i>Leirsted (ikke kommersielt - for eksempel for speiderbevegelsen)</i> 		1121	fritidsbusetnad-frittliggjande
fritidsbebyggelse-konsentrert		1122	fritidsbusetnad-konsentrert
fritidsbebyggelse-blokk		1123	fritidsbusetnad-blokk
Kolonihage <ul style="list-style-type: none"> <i>Omfatter ikke parsellhage. (For parsellhage benyttes kode 1500 med angivelse i bestemmelse at det gjelder parsellhage.)</i> 		1124	
Sentrumsformål	1130	1130	

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
<ul style="list-style-type: none"> Formålet innbefatter forretninger, tjenesteyting og boligbebyggelse, kontor, hotell/overnatting og bevertning, herunder nødvendige grøntareal til bebyggelsen, Skal et av de nevnte formålene utelukkes, må det angis i bestemmelser. Dersom man ønsker å sondre mellom sentrumsformål og bybebyggelse i en kommuneplan, anbefales det å anvende kode 1500 og angi i bestemmelse at formålet er bybebyggelse. 			
Kjøpesenter <ul style="list-style-type: none"> Stedfesting av varelevering angis med bestemmelse 	1140	1140	
Forretninger <ul style="list-style-type: none"> Kan i reguleringsbestemmelser angi at det skal være forretninger for plasskrevende varer eller dagligvarer. Stedfesting av varelevering angis med bestemmelse. 	1150	1150	Forretningar
Offentlig eller privat tjenesteyting	1160	1160	Offentleg eller privat tenesteyting
		1161	
barnehage undervisning <i>Kan bl.a. omfatte</i> <ul style="list-style-type: none"> skole høyskole/undervsitet ev. kombinert med forskning 		1162	
institusjon <i>Kan bl.a. omfatte</i> <ul style="list-style-type: none"> helseinstitusjon (uspesifisert) sykehus sykehjem aldersbolig omsorgsboliger, boliger med service 		1163	

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
<ul style="list-style-type: none"> • <i>fengsel</i> • • <i>kulturinstitusjoner (uspesifisert)</i> • <i>bibliotek</i> • <i>konsertlokale</i> • <i>kino</i> • <i>teater</i> • <i>museum</i> • <i>galleri</i> 			
kirke/annen religionsutøvelse		1164	kyrkje / anna religionsutøving
Forsamlingslokale			
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kan omfatte kino, konsertsal, teater, menighetshus, bedehus</i> 		1165	
administrasjon		1166	
annen offentlig eller privat tenesteyting			anna offentleg eller privat tenesteyting
<i>Kan bl.a. omfatte:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ambassade</i> • <i>treningssenter</i> • <i>legesenter/lege/tannlege</i> • <i>fysioterapi, kiropraktor, frisør, hudpleie, fotpleie o.l.</i> • <i>servering/bevertning/kafe/restaurant/pub o.l.</i> • <i>konsulentvirksomhet</i> • <i>virksomhet med allmennyttig formål</i> • <i>lekeland for barn</i> • <i>kino</i> 		1169	
<ul style="list-style-type: none"> • Fritids- og turistformål 	1170	1170	

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
utleiehytter <i>Kan bl.a. omfatte</i> <ul style="list-style-type: none"> • utleie av rorbu • kommersielt leirsted 		1171	utleiehytter
fornøylespark		1172	
campingplass		1173	
leirplass		1174	
Råstoffutvinning	1200	1200	
steinbrudd og masseuttak		1201	steinbrot og masseuttak
Næringsbebyggelse <ul style="list-style-type: none"> • Omfatter industri-, håndverks- og lagervirksomhet. • Omfatter ikke forretning/handel og tjenesteyting. 	1300	1300	Nærings bygningar
Kontor <ul style="list-style-type: none"> • Kontor forbindes gjerne med "administrasjon". Man bruker tjenesteyting når det er tale om mer typisk kunderettet "produksjon", (Tjenesteyting avstedkommer gjerne mer trafikk til og fra virksomheten enn det som normalt gjelder for kontor.) 		1310	
hotell/overnatting		1320	
bevertning		1330	
Industri <ul style="list-style-type: none"> • Omfatter ikke avfallsanlegg (bruk kodene 1510 eller 1520) 		1340	
lager		1350	
bensinstasjon/vegserviceanlegg		1360	
annen næring <i>Kan bl.a. omfatte</i>		1390	anna næring

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
<ul style="list-style-type: none"> messehall konferansesenter forskningscenter/park (se også kode 1162) 			
Idrettsanlegg <ul style="list-style-type: none"> Kan innbefatte kommersielt treningssenter ved bruk av bestemmelse, når et slikt senter er en liten del av et større anlegg. 	1400	1400	
skianlegg Kan bl.a. omfatte <ul style="list-style-type: none"> hoppbakke alpinanlegg skiskytebane snøproduksjonsanlegg m.fl. 		1410	
skiløypetrasé Kan bl.a. omfatte <ul style="list-style-type: none"> rulleskiløype I kommuneplan kan skiløype kun tegnes inn som informasjonslinje. Ev. kan en stille krav om at nye skiløypetraseer krever reguleringsplan, jf. pbl. § 11-9 nr. 1. 		1420	
idrettsstadion Kan bl.a. omfatte <ul style="list-style-type: none"> idrettshall/flerbrukshall svømmehall 		1430	
nærmiljøanlegg		1440	
golfbane		1450	
motorsportanlegg		1460	

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
skytebane		1470	
andre idrettsanlegg		1490	
Andre typer bebyggelse og anlegg	1500	1500	Andre typar bygningar og anlegg
godsterminal		1501	
godslager		1502	
energianlegg <ul style="list-style-type: none"> kan ved bestemmelse angi at det gjelder område for trafo og ev. samtidig legge inn hensynssone for faresone 370 over) 		1510	
fjernvarmeanlegg		1520	
vindkraftanlegg		1530	
vann- og avløpsanlegg		1540	vass- og avløpsanlegg
vannforsyningsanlegg		1541	vassforsyningsanlegg
avløpsanlegg		1542	
renovasjonsanlegg		1550	
øvrigte kommunaltekniske anlegg Omfatter også <ul style="list-style-type: none"> privat eide anlegg 		1560	andre kommunaltekniske anlegg
telekommunikasjonsanlegg		1570	
småbåtanlegg i sjø og vassdrag <ul style="list-style-type: none"> Småbåtanlegg vil være et anlegg i mindre skala enn en småbåthavn, og vanligvis uten eget driftsselskap, jf. kode 6230. Det vil typisk være fellesbrygger med båtplasser for nærmere angitte brukere (eksempelvis bolig- eller fritidseiendommer samt ev. nødvendige gjesteplasser). 		1587	
småbåtanlegg i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone <ul style="list-style-type: none"> Båtopplag på land spesifiseres ved bruk av bestemmelse 		1588	småbåtanlegg i sjø og vassdrag med tilhøyrande strandsone

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
uthus/naust/badehus		1589	
annen særskilt angitt bebyggelse og anlegg <i>Kan med bestemmelse omfatte</i> <ul style="list-style-type: none"> <i>snøopplag</i> <i>støyvoll</i> <i>massedeponi</i> <i>område hvor større terrenginngrep kan gjennomføres (med beskrivelse)</i> 		1590	andre særskilt angitte bygningar og anlegg
Uteoppholdsareal	1600	1600	Uteoppholdsareal
lekeplass		1610	leikeplass
gårds plass		1620	gardsplass
parsellhage		1630	
annet uteoppholdsareal		1690	anna uteoppholdsareal
Grav- og urnelund	1700	1700	
krematorium		1710	
nødvendige bygg og anlegg for grav- og urnelund		1730	
Kombinert bebyggelse- og anleggsformål <ul style="list-style-type: none"> <i>Med grunnlag i denne koden kan man etablere andre kombinasjoner enn de som er angitt nedenfor. Om ønskelig kan kombinasjonene utdypes i bestemmelse.</i> 	1800	1800	Kombinert byggje- og anleggsformål
bolig/forretning		1801	bustad/forretning
bolig/forretning/kontor		1802	bustad/forretning/kontor
<ul style="list-style-type: none"> <i>I bestemmelse kan det angis at forretning i dette tilfelle kan/skal omfatte kjøpesenter.</i> 			
bolig/tjenesteyting		1803	bustad/tenesteyting
bolig/kontor		1804	bustad/kontor
forretning/kontor		1810	

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
forretning/kontor/industri		1811	
forretning/industri		1812	
forretning/kontor/tjenesteyting		1813	forretning/kontor/tenesteyting
forretning/tjenesteyting		1814	forretning/tenesteyting
næring/tjenesteyting		1824	næring/tenesteyting
kontor/lager		1825	
industri/lager		1826	
kontor/industri		1830	
kontor/tjenesteyting		1831	kontor/tenesteyting
Angitt bebyggelse og anleggsformål kombinert med andre angitte hovedformål		1900	Angitt byggje- og anleggsformål kombinert med andre angitte hovudformål
Nr. 2 – SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR			
Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (arealer)	2001	2001	Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (areal)
Veg			
<ul style="list-style-type: none"> Det er ikke etablert SOSI-kode for å skille mellom privat veg – offentlig veg. Man må bruke påskrift og bestemmelse for å markere skillet. 	2010	2010	
<p style="text-align: right;">kjøreveg</p> <p>Omfatter</p> <ul style="list-style-type: none"> Avkjørsel (omfatter ikke fortau) <p>I bestemmelse kan bl.a. presiseres</p> <ul style="list-style-type: none"> kollektivgate kollektivfelt 		2011	køyreveg

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
fortau		2012	
torg		2013	
<i>Kan bl.a. omfatte</i> <ul style="list-style-type: none"> <i>plass (rådhusplassen)</i> 		2013	
gatetun		2014	
<i>Kan ved bestemmelse angi</i> <ul style="list-style-type: none"> <i>ulike typer sambruksareal</i> <i>beplantning- og lekeareal</i> <i>av- og påstigning</i> <i>gang- og sykkelveg</i> <i>innkjørsel til parkeringsanlegg</i> <i>parkering</i> <i>møbleringssoner</i> <i>gågate</i> 		2014	
gang-/sykkelveg		2015	
gangveg/gangareal/gågate		2016	
sykkelveg/-felt		2017	
annen veggrunn – teknisk anlegg <i>Benyttes for arealer til grøfter, tekniske installasjoner, bygninger m.m.</i>		2018	annen veggrunn – teknisk anlegg
annen veggrunn – grøntareal <i>Benyttes for areal som i hovedsak forutsettes beplantet eller bevart grønt og som forutsettes å inngå i vegens eiendomsområde. Kan omfatte arealer for skråningsutslag, sikkerhetssoner, arealer for beplantning m.m. Formålet kan også benyttes for grøftearealer der det ikke er hensiktsmessig å skille ut arealer for tekniske anlegg spesielt.</i>		2019	annen veggrunn - grøntareal

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
Bane (nærmere angitte baneformål)	2020	2020	Bane (nærare angitte baneformål)
trasé for jernbane		2021	
trasé for sporveg/forstadsbane		2022	
trasé for taubane		2023	
stasjons-/terminalbygg		2024	
holdeplass/plattform <ul style="list-style-type: none"> • <i>Koden gjelder for sporveg, forstadsbane og jernbane.</i> • <i>Ved felles holdeplass bane og buss anvendes kode 2073.</i> 		2025	haldeplass/plattform
leskur/plattformtak		2026	
tekniske bygninger/konstruksjoner		2027	tekniske bygningar/konstruksjonar
annen banegrunn – tekniske anlegg <i>Kan bl.a. omfatte</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>grøfter</i> • <i>skjæringer</i> • <i>støttemurer</i> • <i>m.fl.</i> 		2028	annan banegrunn – tekniske anlegg
annen banegrunn – grøntareal		2029	annan banegrunn – grøntareal
Lufthavn	2030	2030	Lufthamn
lufthavn - landings-/taxebane		2031	lufthamn - landings-/taxebane
lufthavn - terminalbygg		2032	lufthamn - terminalbygg
lufthavn- hangarer/administrasjonsbygg		2033	lufthamn- hangarar/administrasjonsbygg
landingsplass for helikopter o.a.		2034	
Havn <i>For sjøområde i havn kan kode 6220 benyttes</i>	2040	2040	Hamn
kai		2041	

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
havneterminaler		2042	hamnetterminalar
havnelager		2043	hamnelager
Hovednett for sykkel	2050	2050	Hovudnett for sykkel
Kollektivnett	2060	2060	
trasé for nærmere angitt kollektivtransport		2061	trasé for nærare angitt kollektivtransport
Kollektivknutepunkt <ul style="list-style-type: none"> Kan brukes også når det bare er tale om én type kollektivmiddel, eksempelvis buss. Skal kun brukes til samferdselsfunksjonen. Innbefatter ikke næring. Kan ev. brukes i kombinasjon med næring. 	2070	2070	
kollektivanlegg		2071	
kollektivterminal		2072	
kollektivholdeplass		2073	kollektivhaldeplass
pendler-/innfartsparkering		2074	pendlar-/innfartsparkering
Parkering	2080	2080	Parkering
rasteplass		2081	
parkeringsplasser <p><i>Ved bestemmelse kan man bl.a. angi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> taxiholdeplass særskilt tilrettelagte p-plasser sykkel, motorsykkel, -bussparkering p-plass m/lademulighet for elbil og andre ladbare hybridbiler plasser med ladestasjon for el.biler og stedfeste med RpBestemmelseGrense i SOSI for å vise området på plankart 		2082	parkeringsplassar
parkeringshus/-anlegg		2083	

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
Trasé for teknisk infrastruktur	2100	2100	
energinett		2110	
fjernvarmenett		2120	
vann- og avløpsnett		2140	vass- og avløpsnett
vannforsyningsnett		2141	vassforsyningsnett
avløpsnett		2142	
overvannsnett		2143	overvassnett
avfallssug		2150	
telekommunikasjonsnett		2160	
andre tekniske infrastrukturtraseer		2180	andre tekniske infrastrukturtrasear
kombinerte tekniske infrastrukturtraseer		2190	kombinerte tekniske infrastrukturtrasear
Kombinerte formål for samferdselsanlegg og/eller teknisk Infrastrukturtraseer	2800	2800	Kombinerte formål for samferdselsanlegg og/eller tekniske infrastrukturtrasear
Angitte samferdselsanlegg og/eller teknisk infrastrukturtraseer kombinert med andre angitte hovedformål		2900	Angitte samferdselsanlegg og/eller tekniske infrastrukturtrasear kombinert med andre angitte hovudformål
Nr. 3 – GRØNNSTRUKTUR <ul style="list-style-type: none"> <i>Innenfor grønnstruktur kan man benytte underformål fra bebyggelse og anlegg der dette er nødvendig for å detaljere og tydeliggjøre arealbruken, for eksempel presisere mindre bygninger, dammer og vannspeil.</i> 			Nr. 3 – GRØNTSTRUKTUR
Grønnstruktur	3001	3001	Grøntstruktur
Naturområde	3020	3020	
Turdrag	3030	3030	
turvei		3031	turveg
Friområde	3040	3040	

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
badeplass/-område		3041	
Park	3050	3050	
vegetasjonsskjerm			
<i>Omfatter også</i>			
• <i>Nyplanting</i>		3060	
kombinerte grønnstrukturformål	3800	3800	kombinerte grøntstrukturformål
angitt grønnstruktur kombinert med andre angitte hovedformål		3900	angitt grøntstruktur kombinert med andre angitte hovudformål
Nr. 4 – FORSVARET			
Forsvaret	4001	4001	
ulike typer militære formål	4010	4010	ulike typar militære formål
skytefelt/øvingsområde	4020	4020	
forlegning/leir	4030	4030	
kombinerte militærformål	4800	4800	
angitt militært formål kombinert med andre angitte hovedformål		4900	angitt militært formål kombinert med andre angitte hovudformål
Nr. 5 – LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSFORMÅL SAMT REINDRIFT			Nr. 5 – LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSFORMÅL OG REINDRIFT
LNFR areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag	5100	5100	LNFR areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gardstilknytt næringsverksemd basert på ressursgrunnlaget på garden
Landbruksformål			
• <i>Dette underformålet innbefatter kodene 5111 til og med 5115.</i>		5110	
jordbruk		5111	
skogbruk		5112	

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
seterområde		5113	
gartneri		5114	
<ul style="list-style-type: none"> Gartneri kan også inngå i byggeområde, noe som vil være naturlig der gartneriet f.eks. skal ligge i bymessig strøk. Man anvender da kode 1500 og angir i bestemmelse at det gjelder gartneri. 			
pelsdyranlegg		5115	
naturformål		5120	
friluftformål		5130	
reindriftformål		5140	
LNFR areal for spredt bolig- fritids- eller næringsbebyggelse, mv. Uttrykket mv. indikerer anlegg og annen bebyggelse som ikke er ledd i landbruk.	5200	5200	LNFR areal for spredde bustader- fritidsbygningar eller næringsbygningar m.m. Uttrykket m.m. indikerer anlegg og bygningar som ikkje er ledd i landbruk.
spredt boligbebyggelse	5210 	5210 	spredde bustader
spredt fritidsbebyggelse	5220 	5220 	spreidd fritidsbusetnad
spredt næringsbebyggelse	5230 	5230 	spredde næringsbygningar
naturvern		5300	
jordvern		5400	
særlige landskapshensyn		5500	særlege landskapsomsyn
vern av kulturmiljø eller kulturminne		5600	
LNFR formål kombinert med andre angitte hovedformål		5900 	LNFR formål kombinert med andre angitte hovudformål
nr. 6 – BRUK OG VERN AV SJØ OG VASSDRAG, MED TILHØRENDE STRANDSONE			nr. 6 – BRUK OG VERN AV SJØ OG VASSDRAG, MED TILHØYRANDE STRANDSONE

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	6001	6001	Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhøyrande strandsone
Ferdsl	6100	6100	
Farleder	6200	6200	Farleier
Hoved- og biled(gjelder fra 1.1.2013)			
•		6210	
havneområde i sjø		6220	hamneområde i sjø
småbåthavn			
<ul style="list-style-type: none"> • Dette formålet kan trekkes inn på land • Båtopplag på land spesifiseres ved bruk av bestemmelse • Småbåthavn benyttes typisk der det skal etableres anlegg for småbåter av mer allmenn karakter, og bruken ikke er begrenset til nærmere fastsatte eiendommer, jf. kode 1587 og 1588. Småbåthavner vil som regel ha et eget driftsselskap, mens småbåtanlegg ikke har det. En småbåthavn må forventes å generere mer båttrafikk og trafikk på land enn småbåtanlegg. 	6230	6230	
bøyehavn		6240	bøyehamn
Fiske	6300	6300	
fiskebruk		6310	
kaste- og låssettingsplasser		6320	kaste- og låssetjingsplassar
oppvekstområde for yngel		6330	
Akvakultur	6400	6400	
akvakulturanlegg i sjø og vassdrag		6410	
akvakulturanlegg i sjø og vassdrag med tilhørende landanlegg		6420	akvakulturanlegg i sjø og vassdrag med tilhøyrande landanlegg
Drikkevann	6500	6500	Drikkevatn

Bokmål			Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Formål	Kode kp m/farge	Kode rp m/farge	Formål
Naturområde	6600	6600	
naturområde i sjø og vassdrag		6610	
naturområde i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone		6620	naturområde i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone
Friluftsområde			
<i>g. Kan i bestemmelse til arealdelen av kommuneplan angi at det er tale om badeområde</i>	6700	6700	
friluftsområde i sjø og vassdrag		6710	
friluftsområde i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone		6720	friluftsområde i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone
idrett og vannsport		6760	idrett og vassport
badeområde		6770	
Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone	6800	6800	Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller utan tilhørende strandsone
Angitt formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone kombinert med andre angitte hovedformål <i>Kan kombinere for eksempel med</i>		6900	Angitt formål i sjø og vassdrag med eller utan tilhørende strandsone kombinert med andre angitte hovudformål
<ul style="list-style-type: none"><i>ferdsel (6100) med nærmere angivelse</i>			

Nynorsk oversettelsen er kvalitetssikret av Norsk språkråd.

2. Hensynssoner

Det er ikke anledning til å benytte andre hensynssoner enn dem som framgår av tabellen, jf. plan- og bygningsloven § 11-8 tredje ledd.

Hensynssoner skal alltid benyttes sammen med arealformål. Unntak gjelder for hensynssone nr. 910. Se nærmere om tegnreglene for denne hensynssonen i nasjonal produktspesifikasjon del 1 kap.

Flere hensynssoner kan overlappe hverandre, ha ulik avgrensning og de behøver ikke følge arealformålgrensene.

		Bokmål	Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Soner	Kode	Tekst	Tekst
§ 11-8 a, jf. § 12-6			
Sikringssone			
		a.1) sikringssoner <ul style="list-style-type: none"> <i>Kan ved bestemmelse angi sikringssone for havnivåstigning og bruke RpBestemmelsesGrense i SOSI for å synliggjøre området på plankart)</i> 	
	110	nedslagsfelt drikkevann	nedslagsfelt drikkevann
	120	område for grunnvannsforsyning	område for grunnvassforsyning
	130	sikringssone transport (= byggeforbud rundt veg, bane og flyplass)	sikringssone transport (= byggeforbud rundt veg, bane og flyplass)
	140	Frisikt	
	190	andre sikringssoner <ul style="list-style-type: none"> <i>Kan brukes for å angi restriksjoner for anlegg i grunnen, eksempelvis ved regulering av tunneler.</i> 	
Støysone			
		a.2) støysoner	
	210	rød sone iht. rundskriv T-1442	raud sone etter rundskriv T-1442
	220	gul sone iht. rundskriv T-1442	
	230	grønn sone iht. rundskriv T-1442	grøn sone etter rundskriv T-1442

		Bokmål	Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Soner	Kode	Tekst	Tekst
	290	andre støysoner	
Faresone			
		a.3) faresoner	
	310	ras- og skredfare	
	320	Flomfare	
	330	Radonfare	
	350	brann-/eksplosjonsfare	
	360	Skytebane	
	370	høgspenningsanlegg (inkl høyspentkabler) <ul style="list-style-type: none"> <i>Sensitiv informasjon om elektriske anlegg, herunder kraftledninger, er underlagt taushetsplikt i forskrift om beredskap i kraftforsyningen § 6-2, jf. offentleglova § 13, første ledd, og skal ikke fremgå av planen.</i> 	høgspenningsanlegg (inkl. høgspenkablar)
	380	sone for militær virksomhet	sone for militær verksemd
	390	annen fare <i>Kan innbefatte:</i> <ul style="list-style-type: none"> <i>Forurenset grunn (ev. i kombinasjon med eksplosjonsfare f.eks. for avfallsplasser)</i> 	annan fare
§ 11-8 b, jf. § 12-6			
Infrastruktursone			
		b) særlig krav til infrastruktur	b) særleg krav til infrastruktur
	410	krav vedrørende infrastruktur	krav som gjeld infrastruktur
	430	rekkefølgekrav infrastruktur	rekkjefølgekrav infrastruktur
	440	rekkefølgekrav samfunnsservice	rekkjefølgekrav samfunnsservice
	450	rekkefølgekrav grønnstruktur	rekkjefølgekrav grøntstruktur
§ 11-8 c, jf. § 12-6			

		Bokmål	Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Soner	Kode	Tekst	Tekst
Sone med angitte særlege hensyn			Sone med angitte særlege omsyn
		c) sone med særlege hensyn til landbruk, reindrift, friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø med angivelse av interesse	c) sone med særlege omsyn til landbruk, reindrift, friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø med opplysning om interesse
	510	hensyn landbruk	omsyn landbruk
	520	hensyn reindrift	omsyn reindrift
	530	hensyn friluftsliv	omsyn friluftsliv
	540	hensyn grønnstruktur	omsyn grønnstruktur
	550	hensyn landskap	omsyn landskap
	560	bevaring naturmiljø	
	570	bevaring kulturmiljø	
	580	randområder til nasjonalpark/landskapsvernområde	randområde til nasjonalpark/landskapsvernområde
§ 11-8 d, jf. § 12-6			
Båndleggingsone			Båndleggingsone
		d) båndlegging	d) bandlegging
	710	båndlegging for regulering etter plan- og bygningsloven	bandlegging for regulering etter plan- og bygningslova
	720	båndlegging etter lov om naturvern	bandlegging etter lov om naturvern
	730	båndlegging etter lov om kulturminner	bandlegging etter lov om kulturminne
	740	båndlegging etter andre lover	bandlegging etter andre lover
	750	båndlegging i forhold til avkjøringsklasser etter vegloven	bandlegging i forhold til avkjøringsklassar etter veglova
§ 11-8 e, jf. § 12-6			
Gjennomføringssone			

		Bokmål	Nynorsk (der det er avvik frå bokmål)
Soner	Kode	Tekst	Tekst
		e) krav om felles planlegging, omforming og fornyelse	e) krav om felles planlegging, omforming og fornying
	810	krav om felles planlegging	
	820	omforming	
	830	fornyelse	fornying
§ 11-8 f, jf. § 12-6			
Videreføring av reguleringsplan			Vidareføring av reguleringsplan
		f) sone hvor gjeldende reguleringsplan fortsatt skal gjelde	f) sone der gjeldande reguleringsplan framleis skal gjelde
	910	gjeldende reguleringsplan skal fortsatt gjelde	gjeldande reguleringsplan skal framleis gjelde

Vedlegg 1. Ord og uttrykk i plan- og bygningsloven på bokmål og nynorsk

Kvalitetsikret av Norsk språkråd. (Se også høyre kolonne i vedlegg I og II hvor arealformål og hensynssoner er oversatt til nynorsk)

Bokmål	Nynorsk (der det avviker frå bokmål)
advarsel	åtvaring
angi grenseforløpet på kart	
arealdel	
anlegg	
arealdisponering	
atkomst	tilkomst
avtaleinngåelse	avtaleinngåing (inngå avtale)
bebyggelse / bebyggelsesplaner	bygningar (hus, bustader m.m.), utbyggingsplanar
begrunnelse	grunngiving
boligblokker	bustadblokker
boligformål	bustadformål
bolighus	bustad
boligstørrelse	bustadstorleik (storleik på bustaden)
boligtomt	bustadtomt
bruksenhet	brukseining
brukstillatelse	bruksløyve
byggearbeider	byggjearbeid
byggeforbud	byggjeforbod
byggeproduktenes egenskaper	eigenskapane til byggjeprodukta
byggetillatelse	byggjeløyve
enheten	eininga
ferdigstillelse	ferdigstilling (å byggje / gjere ferdig, vere ferdig(bygd))
forhåndskonferanse	førehandskonferanse
forhåndsskjønn	førehandsskjøn
fornyelse	fornying
forpliktelse	skyldnad (plikt, forplikting)
forpliktelser etter avtalen	forplikting etter avtala
forsinkelsesrente	forseinkingsrente
forskuttering	forskotering
forsvarlig innrettet og vedlikeholdt	forsvarleg innretta og vedlikehalde
forutsetning	føresetnad
fradrag	frådrag
fravikelse av bolig	fråvik av bustad
fristen er oversittet	fristen er overskriden (har gått ut)
fristforlengelse	forlenging av fristen
fristoverskridelse	overskriding av fristen

fritidsbolig	fritidsbustad
gjenboer	gjenbuar
grenseoverskridende	grenseoverskridande
handlingsdel	
hovedformål	hovudformål
igangsettingstillatelse	igangsetjingsløyve
innløsning	innløysing
innsigelse	protest, innvending, motsegn
kan ikke påklages	kan ikkje påklagast
konsekvensutredning	konsekvensutgreiing
kriterier	kriterium
kunngjøre	kunngjere
lovgivning	lovgiving
markedspris	marknadspris
næringsutøvelse	næringsutøving
omgivelser	omgivnader
opparbeides	opparbeidast (krev hjelpeverb)
oppfyllelsesfrist	oppfyllingsfrist
overtakelse av eiendom	overtaking av eigedom
overtakelsesforretning	overtakingsforretning
overtredelse	brot (eller ei form for omskriving)
overtredelsesgebyr	gebyr for brot (på ei forskrift)
overvåke	overvaka
planbeskrivelse	planbeskriving/planomtale
planbestemmelse	planføresegn
planforberedelse	planførebuing
påhviler ansvaret leieren eller festeren	ansvaret ligg på leigaren eller festaren
pålitelighet og dugelighet	påliteleg og dugleg (omskriv substantivet)
rammetillatelse	rammeløyve
redegjørelse	utgreiing, gjere greie for
refusjonsberettigede tiltak	tiltak som gir rett til refusjon
regningssvarende	rekningsssvarande
rettighetstap	tap av rettar
samfunnsdel	
samfunnssikkerhet	samfunnstryggleik
sammenføydd etter lov om eiendomsregistrering	sett saman etter lov om eigedomsregistrering
sikkerhetsnivå	tryggleiksnivå
strenghetsklasse	(må omskrivast etter kontekst)
sårbarhetsanalyse	sårbarheitsanalyse
tettbebygd strøk	tettbygd strøk
tilknytningen til anlegget	tilknyttinga til anlegget
tilpliktet	ha plikt til, vere pålagd å
tiltakshaver	tiltakshavar
tvangsfullbyrdelse	tvangsfullføring
ubebygd	ubygd, utan bygningar
ubetenkelig	(ofte:) forsvarleg

uegnet	Ueigna
ulovligheter	som er ulovleg, ulovleg handling, (ofte:) lovbrot
utbygger	utbyggjar
uteareal	
vannsøyle	vassøyle
vegskjæring	vegskjering
verdiøkning	verdiauke
virksomhetsområde	verksemdsområde

Nynorsk oversettelsen er kvalitetssikret av Norsk språkråd.

Vedlegg 2 FKB-spesifikasjoner

I spesifikasjonene for Felles Kartbaser (FKB) er det spesifisert kartklasser som skal dekke behovet for felles kartdata i ulike områdetyper. Detaljinnhold og stedfestingsnøyaktighet i FKB varierer i de ulike standardene, med størst detaljering og stedfestingsnøyaktighet i A-standard og minst i D-standard. Inndelingen i FKB-standarder går i prinsippet på minimum detaljeringsgrad, men også på krav til minimum stedfestingsnøyaktighet. Det er også ordnet tilsvarende klasser (høydegrunnlag) for terrenginformasjon. I prinsippet er høydegrunnlaget fristilt fra FKB-standardene.

FKB-standard	Områdetype i Geodatastandarden	Beskrivelse av områdetypen
FKB-A FKB-B	Områdetype 1	Byområde Dette vil som regel være sentrale byområder med høy grad av utnytting eller svært høy grunnverdi.
FKB-B	Områdetype 2	Tettbygd/utbyggingsområder Dette vil være områder som i kommuneplanen er eller forutsettes disponert til tettsteds- og utbyggingsformål og som ikke omfattes av områdetype 1.
FKB-B FKB-C	Områdetype 3	Spredtbygd/dyrket mark/skog Dette vil være områder som i kommuneplanen er eller forutsettes disponert til jordbruk eller skogbruk og spredt bebyggelse.
FKB-D	Områdetype 4	Fjell/ekstensiv arealutnytting Dette vil være den delen av kommunen som har en ekstensiv arealutnytting og lav grunnverdi: som regel fjellområder eller tilsvarende lite produktive arealer.

FKB-delen av det offentlige kartgrunnlaget skal være systematisk og tematisk organisert i naturlige grupper som uavhengige primærdatasett. Primærdatasettene skal omfatte fysiske og administrative forhold av betydning for kommunens plan- og byggesaksbehandling, herunder eiendomsforhold. Data som naturlig danner sammenhengende nettverk eller flater skal ha en datastruktur som understøtter dette. Primærdata skal ikke være begrenset til å presenteres på en bestemt

kartografisk måte eller i bestemte målestokker. Tilleggsdata som er nødvendig for å produsere bestemte kartbilder (presentasjonsdata) skal holdes separat fra de enkelte primærdatasettene. Kartgrunnlaget skal omfatte presentasjonsdata tilpasset de vanligst brukte kartpresentasjonene i kommunens plan- og byggesaksbehandling. I tidligere kartforskrift var det gitt bestemmelse om analogt kartgrunnlag. I praksis er det ikke lenger aktuelt å utarbeide slikt kartgrunnlag.

Vedlegg 3 Kartbladinndelinger

Departementet har fastsatt kartbladinndelingen for (raster)kart i målestokk 1: 500 - 1: 20 000. Kartbladinndelingen bygger på et system av rektangelkart.

Nummereringen av det enkelte kartblad baserer seg på en inndeling i hovedruter og underruter. Hovedrutene har utstrekning fra vest til øst lik 6 400 meter og utstrekning fra sør til nord lik 4 800 meter, og tilsvarer kartbladinndelingen i målestokk 1:10 000. Fire hovedruter gir til sammen ett kartblad i målestokk 1:20 000. Kartblad i målestokk 1:1 000 – 1:5 000 danner rektangelruter innenfor hver hovedrute. Kartblad i målestokk 1:500 danner underruter innenfor hver tusendelsrute. Rutenettet ligger parallelt med UTM koordinataksene i hver sone. Hver UTM-sone danner således separate rutenett.

Nummereringen skal ha følgende form:

Sone-målestokkode-hovedrute-rute-underrute målestokk
--

sone angis som:

UTM sonenummer (to siffer)	F. eks.: 33
----------------------------	-------------

sone er en obligatorisk del av kartbladnummeret

målestokkode angis som:

	Ett eller to siffer som angir målestokk	F. eks.: 1
20	1:20 000	
10	1:10 000	
5	1:5 000	
2	1:2 000	
1	1:1 000	
05	1:500	

målestokkode er en obligatorisk del av kartbladnummeret

målestokk angis som:

Mm:mmmm (fra 6 til 8 tegn)	F. eks.:
M1:10 000	

målestokk er *ikke* en obligatorisk del av kartbladnummeret, men kan føyes til etter nummeret som en forklarende spesifisering

hovedrute angis som:

000-nnn 500-305	F. eks.:
000	Hovedrutenummer i retning fra vest mot øst (tre siffer). Rute nummer 500 har sin vestlige begrensning langs UTM _{EUREF89} koordinat E=500 000. Sentralmeridianen går mellom rute 499 og 500. For hver 6 400 meter mot øst øker rutenummeret med 1 og reduseres med 1 mot vest.
nnn	Hovedrutenummer i retning fra sør mot nord (tre siffer). Rute nummer 000 har sin sørlige begrensning langs UTM _{EUREF89} koordinat N=6 000 000. For hver 4 800 meter mot nord øker rutenummeret med 1.

hovedrute er en obligatorisk del av kartbladnummeret

Kart i målestokk 1:20 000 nummereres etter den sørvestlige hovedruta slik at både 000 og nnn er partall.

rute angis som:

uv	kolonne- og radnummer (2 siffer)	F. eks.: 70
u	Kolonnene nummereres fortløpende fra vest mot øst innenfor hver hovedrute. Første kolonne har nummer 0.	
v	Radene nummereres fortløpende fra sør mot nord innenfor hver hovedrute. Første rad har nummer 0.	

rute er en obligatorisk del av kartbladnummeret for kart i målestokk 1:500 – 1:5 000

underrute angis som:

uv	kolonne- og radnummer (2 siffer)	F. eks.: 01
u	Kolonnene nummereres fortløpende fra vest mot øst innenfor hver 1000-delsrute. Første kolonne har nummer 0.	
v	Radene nummereres fortløpende fra sør mot nord innenfor hver 1000-delsrute. Første rad har nummer 0.	

underrute benyttes bare for kart i målestokk 1:500

Tabell. Eksempel på kartbladnummer og kartbladformat

Målestokk	Kartbladnummer	Antall kartblad i hver hovedrute	Netto format	Brutto format
1:500	33-05-499-304-70-01 33-05-499-304-70-01 M1:500	256	80*60 cm	A0, ev. 90*70 cm
1:1 000	33-1-499-304-61 33-1-499-304-61 M1:1000	64	80*60 cm	A0, ev. 90*70 cm
1:2 000	33-2-499-304-21 33-2-499-304-21 M1:2000	16	80*60 cm	A0, ev. 90*70 cm
1:5 000	33-5-499-304-00 33-5-499-304-00 M1:5000	4	64*48 cm	A1, ev. 75*58,5 cm
1:10 000	33-10-499-305 33-10-499-305 M1:10000	1	64*48 cm	A1, ev. 75*58,5 cm
1:20 000	33-20-498-304 33-20-498-304 M1:20000	-	64*48 cm	A1, ev. 75*58,5 cm

Nummerering av ruter innenfor hovedrute:

Målestokk 1:5 000

01	11
00	10

Målestokk 1:2 000

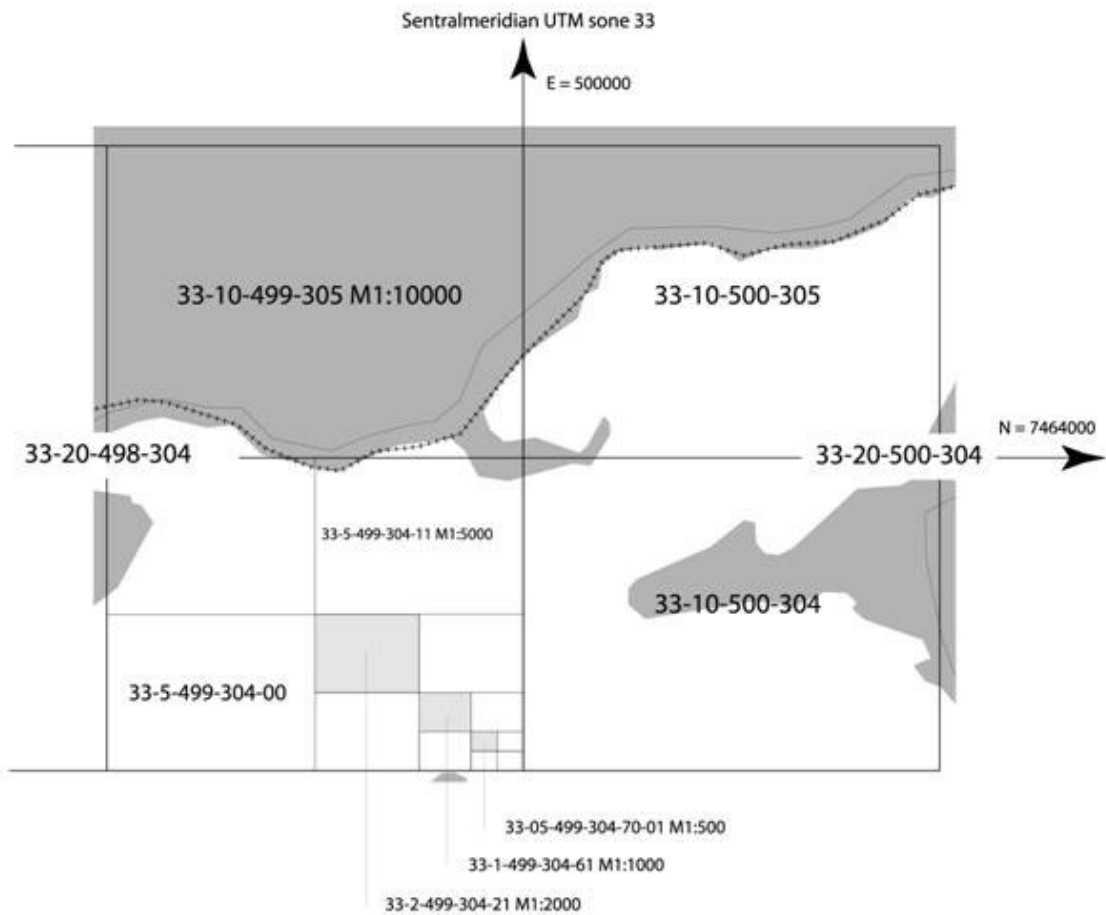
03	13	23	33
02	12	22	32
01	11	21	31
00	10	20	30

Målestokk 1:1 000

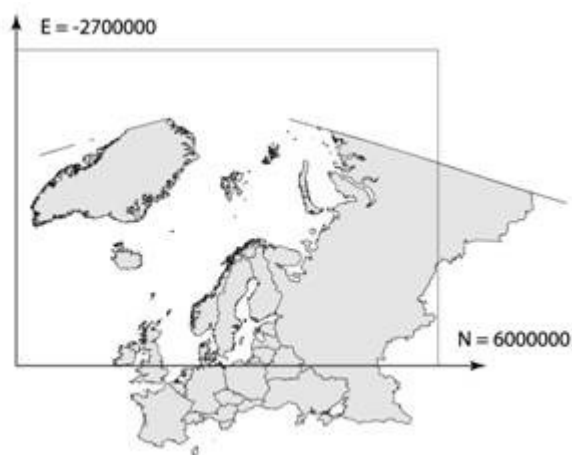
07	17	27	37	47	57	67	77
06	16	26	36	46	56	66	76
05	15	25	35	45	55	65	75
04	14	24	34	44	54	64	74
03	13	23	33	43	53	63	73
02	12	22	32	42	52	62	72
01	11	21	31	41	51	61	71
00	10	20	30	40	50	60	70

Nummerering av underruter innenfor en 1000-delsrute

001	11
00	10

Figur. Eksempler på kartbladnummer

Figur. Origo for nummerering av hovedruter (her vist for sone 33).

Statens kartverk sin kartbladinndeling for 1: 50 000 det er tilgjengelig på Internett
her: <http://www.kartverket.no/Kart/Turkart/Norge-150-000/>

Vedlegg 4 Endringslogg for veilederen

Forskriftstekstene er ajourført med endringer som trådte i kraft 1. januar 2010, jf. forskrift 14. desember 2009 nr. 1539 .	20.1.2010
Forskriftsteksten er ajourført med endringer som trådte i kraft 1. juli 2010, jf. forskrift 29. juni 2010 nr. 1033 .	5.7.2010
Forskriftsveiledning er justert pga innføring av det offentlige kartgrunnlaget – i utvidet form	x. 5.2014
Merknader til paragrafer	Dato revidert:
§ 2	11.8.2009 20.1.2010 5.7.2010
§ 4	11.8.2009 20.1.2010 26.1.2011
§ 5	20.1.2010 5.7.2010
§ 7	20.1.2010 5.7.2010
§ 6	11.8.2009 5.7.2010
§ 8	26.1.2011
§ 9	11.8.2009 20.1.2010 5.7.2010
§ 10	20.1.2010 26.1.2011
§ 11	20.1.2010
§ 12	20.1.2010 5.7.2010 26.1.2011 1.3.2011
§ 13	11.8.2009 20.1.2010 1.3.2012
§ 15	11.8.2009 20.1.2010
§ 16	11.8.2009 20.1.2010
§ 17	11.8.2009
Tabell I	11.8.2009 20.1.2010 5.7.2010 26.1.2011 1.7.2012
Tabell II	11.8.2009 20.1.2010

	5.7.2010 1.7.2012
Øversettelse av noen ord og utrykk i plan- og bygningsloven fra bokmål til nynorsk	5.7.2010
Del 1, revidert veiledningstekst om det offentlige kartgrunnlaget og nytt forsidebilde. Ny del 2: Det offentlige kartgrunnlaget Ny Del 3: Merknader til vedlegg I og II i forskriften Fjernet traktor, kode 5100 Fjernet fisk, kode 6300 Nye vedlegg og nummerering: Vedlegg 1. Ord og utrykk i plan- og bygningsloven på bokmål og nynorsk Vedlegg 2. FKB-spesifikasjoner Vedlegg 3. Kartbladinndelinger Vedlegg 4. Endringslogg for veilederen	30.6.2014